

**Powiat
Limanowski**
Ostoja natury i zdrowia

Program edukacji ekologicznej społeczeństwa
w Powiecie Limanowskim
VII edycja 2012
realizowany przez

Starostwo Powiatowe w Limanowej
Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa
Powiatowe Centrum Ekologiczne

Limanowa, 2012

Zawartość

I.	WPROWADZENIE	4
II.	REALIZOWANE PROJEKTY W RAMACH PROGRAMU	7
1.	„III. Powiatowy Konkurs Wiedzy o Ochronie Przyrody na terenie Powiatu Limanowskiego” dla dzieci i młodzieży szkół powiatu limanowskiego przy współudziale Ligi Ochrony Przyrody od/Limanowa i Nadleśnictwa Limanowa	8
2.	Kontynuacja Programu promocji segregacji odpadów	9
a)	Segregacja odpadów w urzędzie Starostwa Powiatowego w Limanowej 2010 r. – 2012 r.....	9
b)	„Zbieranie zużytych baterii” – projekt promujący zbiórkę baterii w powiecie Limanowskim przy współpracy Organizacji Odzysku REBA w Warszawie od 2007 r. – 2012 r.....	13
c)	Powiatowy Program Usuwania Azbestu od 2006 r. - 2012 r.....	15
d)	„Zbiera puszki” – projekt promujący zbieranie puszek aluminiowych przy współpracy z Recal.....	17
3.	Oznakowanie powiatowej ścieżki przyrodniczo-edukacyjnej „Limanowa - Sałasz – Jaworz”	18
4.	Wydanie ulotki „Segreguj odpady”	20
5.	Wydanie „Atlasu roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych powiatu limanowskiego” przy wykorzystaniu środków Europejskiego Funduszu Rolnego	21
6.	„Święto drzewa” X edycja – kontynuacja projektu promujący zieleń wysoką.....	23
7.	Certyfikat „Zielone biuro” – projekt podnoszący prestiż urzędu Starostwa Powiatowego w Limanowej i zmniejszający oddziaływanie firmy na środowisko.....	25
III.	SPOSÓB REALIZACJI	33
1.	Strona internetowa i tablica informacyjna	33
2.	Współpraca z mediami w celu edukacyjnym, promocyjnym i informacyjnym.....	34
3.	Współpraca z wybranymi ekologicznymi organizacjami pozarządowymi.....	34
4.	Współpraca ze szkołami powiatu limanowskiego	37
5.	Prelekcje z młodzieżą.....	38
6.	Udostępnianie materiałów edukacyjnych.....	38
7.	Organizowanie konkursów dla młodzieży i dzieci	38
8.	Organizowanie warsztatów dla nauczycieli i konferencji dla pracowników samorządowych.....	39
IV.	EFEKTY EKOLOGICZNE I SPOŁECZNE	40
V.	EFEKTY MATERIALNE I SZKOLENIOWE.....	40
VI.	FINANSOWANIE	41

WSTEP

Ochrona środowiska przyrodniczego jak również bezpośredniego otoczenia człowieka w jego pracy, szkole domu jest nie tylko intuicyjnym zachowaniem ale również konstytucyjnym obowiązkiem każdego obywatela. Dzięki Powiatowemu Centrum Ekologicznemu wszyscy mieszkańcy powiatu, będą mogli go pełniej realizować.

W obecnym czasie gdzie brakuje zmodernizowanych składowisk odpadów istnieje szczególna potrzeba edukacji i dostępu do informacji o możliwościach jakie niosą ze sobą nowoczesne metody segregacji oraz ochrony środowiska. Powiat podejmuje próbę edukacji społeczeństwa, a przede wszystkim młodzieży i dzieci kierując się zasadą „czym skorupka za młodu nasiąknie, tym starość trąci”.

Zamierzeniem tego Programu jest długofalowe oddziaływanie na społeczeństwo, a szczególnie młodzież w szkołach. Mamy nadzieję, że wyniesiona nauka z Programu zostanie przeniesiona do swoich gospodarstw domowych i prywatnego życia.

I. WPROWADZENIE

- Tytuł programu:

**Program edukacji ekologicznej społeczeństwa w Powiecie Limanowskim
VII edycja 2012 realizowany przez PCE**

- Miejsce:

Powiat Limanowski

- Typ zagadnienia rozwiązywanego w projekcie:

ochrona środowiska - świadomość ekologiczna

- Streszczenie:

Nauczanie podstaw ekologicznie zrównoważonego użytkowania środowiska i sposobów jego ochrony. Kształtowanie nawyków kultury ekologicznej oraz poczucia moralnej i obywatelskiej odpowiedzialności za ochronę dóbr środowiska naturalnego i przyrodniczego. Wpajanie postaw związanych z segregacją odpadów, czystością wód, ochroną przyrody, szacunkiem do zwierząt. Edukacja ekologiczna prowadzona będzie poprzez artykuły w prasie lokalnej, prelekcje w szkołach, konferencje, szkolenia i warsztaty dla jednostek samorządowych nauczycieli i młodzieży, konkursy, wydawnictwa w postaci ulotek, stronę internetową. Będą prowadzone akcje związane tematycznie z ochroną środowiska we współpracy z ekologicznymi organizacjami pozarządowymi, limanowskim i mszańskim oddziałem Polskiego Związku Wędkarskiego, Nadleśnictwem Limanowa, Stary Sącz oraz Gorczańskim Parkiem Narodowym.

- Instytucja prowadząca projekt:

Starostwo Powiatowe w Limanowej, Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa,
Powiatowe Centrum Ekologiczne

PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Z zakresu Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Limanowskiego, a szczególnie:

Cele edukacyjno-wychowawcze:

- podniesienie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców na obszarze objętym opracowaniem, zwłaszcza w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi,
- podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców nt. współczesnych technologii segregacji, wywozu, utylizacji, składowania i likwidacji odpadów komunalnych oraz ich organizacyjnych, finansowych i ekologicznych uwarunkowań,
- uświadomienie konieczności ponoszenia przez jednostki i gospodarstwa domowe dodatkowych nakładów finansowych, rzeczowych i czasowych w celu dostosowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w gminie do obowiązujących regulacji prawnych i standardów europejskich,

- przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej w szkołach,
- przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych przez pozarządowe organizacje ekologiczne.

Z zakresu Program Ochrony Środowiska Powiatu Limanowskiego, a szczególnie:

Cele edukacyjno-wychowawcze:

- promowanie zachowań związanych z codziennym bytowaniem mieszkańców a zgodnym z zasadami ochrony krajobrazu i przyrody,
- wykorzystanie proekologicznych nośników energii i szkodliwości spalania materiałów odpadowych (szczególnie tworzyw sztucznych),
- rygorystyczne przestrzeganie wymagań ochrony środowiska w ramach funkcjonowania obiektów turystycznych i rekreacyjnych, budownictwa mieszkaniowego oraz prowadzenia działalności rolniczej,
- włączenie w akcję edukacji ekologicznej proekologicznych organizacji pozarządowych.

Z zakresu Ustawy o Ochronie Przyrody (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220 z późn zm.) Art. 4.

1. Obowiązkiem organów administracji publicznej, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych jest dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym.

2. Organy administracji publicznej są obowiązane do zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony przyrody.

3. Obowiązkiem organów administracji publicznej, instytucji naukowych i oświatowych, a także publicznych środków masowego przekazu jest prowadzenie działalności edukacyjnej, informacyjnej i promocyjnej w dziedzinie ochrony przyrody.

Dla efektywnego działania programy informacyjno-edukacyjne winny uzyskać wsparcie zarówno merytoryczne, jak i finansowe ze strony jednostek samorządowych i podmiotów gospodarczych zarządzających systemem gospodarki odpadami.

Dobra współpraca władz powiatowych oraz przedsiębiorstw zarządzających gospodarką odpadami może zaowocować włączeniem się społecznych organizacji ekologicznych w proces informacyjno-edukacyjny w następujących zakresach:

- prowadzenie szkoleń dla nauczycieli, urzędników, przedsiębiorców, działaczy samorządu terytorialnego, mieszkańców,
- przygotowywanie i kolportaż materiałów informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców powiatu,
- organizowanie konkursów, wystaw, prelekcji,
- prowadzenie kampanii np. „Święto drzewa”, „Zbieraj baterie”, „Dzień Ziemi” i inne.

Szkoły mają bardzo szerokie możliwości włączenia się w proces informacyjno-edukacyjny związany z problematyką opakowań i odpadów opakowaniowych. W tym zakresie możliwe są zarówno formy zajęć lekcyjnych, jak i pozalekcyjnych. Szkoła powinna:

- inicjować i korzystać z kontaktów z władzami samorządowymi oraz innymi reprezentantami społeczności lokalnej; szkołami wyższymi; terenowymi ośrodkami edukacji ekologicznej i innymi instytucjami i organizacjami (w tym z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi),

- inicjować oraz uczestniczyć w krajowych i międzynarodowych programach edukacji ekologicznej,
- stale podejmować i rozszerzać zakres praktycznych działań na rzecz ochrony środowiska w szkole i jej otoczeniu,
- eksponować pozytywną rolę dzieci w edukacji ekologicznej dorosłych,
- prowadzić edukację ekologiczną w terenie.

Dla osiągnięcia tych celów szkoła powinna wprowadzić różne formy działań bezpośrednio skierowanych na pobudzenie świadomości, podnoszenie poziomu wiedzy i wyrabianie umiejętności wśród dzieci i młodzieży, a pośrednio również u wszystkich mieszkańców gminy.

Spośród zalecanych form należy wymienić:

- ścieżki tematyczne „Opakowania i odpady opakowaniowe” w ramach przedmiotu Środowisko w nauczaniu początkowym oraz w klasach wyższych w ramach poszczególnych przedmiotów,
- badania ankietowe dzieci i młodzieży,
- pogadanki i spotkania z ciekawymi ludźmi (przedstawiciele władz lokalnych, zakładów przemysłowych, organizacji ekologicznych),
- konkursy plastyczne, literackie, konkursy zbiórki surowców wtórnych,
- przedstawienia teatralne, happeningi ekologiczne,
- festyny, manifestacje, aukcje, pokazy,
- dni otwarte w zakładach przemysłowych (zakłady utylizacji odpadów, wysypiska odpadów, zakłady oczyszczania miast, centra recyklingowe),
- współpraca i wymiana doświadczeń z innymi szkołami poprzez internet,
- kluby młodego ekologa,
- inwentaryzacja dzikich wysypisk.

Stała i powszechna edukacja ekologiczna ma na celu:

- upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy o środowisku naturalnym,
- podnoszenie świadomości społeczeństwa o racjonalnym i odpowiedzialnym korzystaniu z wszystkich dóbr środowiska i przyrody,
- pokazywanie i promowanie kultury ekologicznej,
- projektowanie i podejmowanie działań lokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju,
- zrozumienie podstawowych pojęć ekologicznych
- poznanie sposobów zagospodarowywania odpadów,
- poznanie sposobów sortowania i recyklingu odpadów,
- kształtowanie postawy indywidualnego zaangażowania w działania na rzecz ochrony środowiska,
- zrozumienie konieczności gospodarowania odpadami,
- projektowanie i podejmowanie działań na rzecz segregacji odpadów i wykorzystania surowców wtórnych.

II. REALIZOWANE PROJEKTY W RAMACH PROGRAMU

Lp.	Realizowane projekty	Okres realizacji zadania	
		Data rozpoczęcia	Data zakończenia
1	2	3	4
1	„Zbieranie zużytych baterii” – projekt promujący zbiórkę baterii w powiecie od 2007– 2012 r. <i>Partnerzy: Organizacja Odzysku Reba</i>	01.03.2012	30.12.2012
2	Wydanie „Atlasu roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych powiatu limanowskiego” przy wykorzystaniu środków Europejskiego Funduszu Rolnego <i>Partnerzy: Lokalna Grupa Działania, PROW</i>	01.03.2012	30.11.2012
3	Segregacja odpadów w urzędzie Starostwa Powiatowego w Limanowej od 2010 – 2012 r.	01.02.2012	30.12.2012
4	Powiatowy Program Usuwania Azbestu od 2006– 2012 r. <i>Partnerzy: gminy powiatu limanowskiego</i>	01.03.2012	30.12.2012
5	Certyfikat „Zielone biuro” – projekt podnoszący prestiż urzędu Starostwa Powiatowego w Limanowej i zmniejszający oddziaływanie firmy na środowisko <i>Partnerzy: Fundacja Partnerstwo Dla Środowiska</i>	01.03.2012	30.12.2012
6	„Zbieranie puszek aluminiowych” – 2005, 2007, 2008, 2012 r. <i>Partnerzy: Fundacja Recal</i>	01.03.2012	30.12.2012
7	„III Powiatowy Konkurs Wiedzy o Ochronie Przyrody na Terenie Powiatu Limanowskiego” <i>Partnerzy: Nadleśnictwo Limanowa</i>	05.04.2012	30.11.2012
8	Oznakowanie części ścieżki przyrodniczo-edukacyjnej „Limanowa-Sałasz-Jaworz” WFOŚiGW w Krakowie	01.05.2012	30.09.2012
9	Druk ulotki "Segreguj odpady" 2xA4 nakład 2000 szt. 4300 WFOŚiGW w Krakowie	01.05.2012	30.09.2012
10	„Święto drzewa” X edycja – projektu promujący zieleni wysoką <i>Partnerzy: Klub Gaja, Nadleśnictwo Limanowa, Nadleśnictwo Stary Sącz, Gorczański Park Narodowy</i>	01.09.2012	30.10.2012

1. „III. Powiatowy Konkurs Wiedzy o Ochronie Przyrody na terenie Powiatu Limanowskiego” dla dzieci i młodzieży szkół powiatu limanowskiego przy współdziałaniu Ligi Ochrony Przyrody od/Limanowa i Nadleśnictwa Limanowa

Starostwo Powiatowe w Limanowej, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Limanowa oraz Liga Ochrony Przyrody Oddział Limanowa zapraszają uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych powiatu limanowskiego do udziału w II. Powiatowym Konkursie Wiedzy o Ochronie Przyrody Na Terenie Powiatu Limanowskiego. Zgłoszenia do udziału w konkursie należy składać do 30 września br. do biura Starostwa Powiatowego w Limanowej.

Celem konkursu jest popularyzacja wiedzy środowiskowej, kształtowanie świadomości przyrodniczej oraz wypracowanie wrażliwości społecznej wśród młodzieży szkolnej. Konkurs będzie polegał na rozwiązaniu testu, który obejmuje zagadnienia z zakresu wiedzy o ochronie przyrody na terenie powiatu limanowskiego. Mogą w nim wziąć udział uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z terenu Powiatu Limanowskiego.

Terminarz konkursu:

Kwiecień 2012 – ogłoszenie konkursu na konferencji z nauczycielami z powiatu limanowskiego inaugurującej program edukacji na rok 2011, zgłoszenie do mediów prośby o patronat medialny nad konkursem:

1. Dziennik Polski
2. Echo Limanowskie
3. Głos Limanowski
4. Radio Kraków Małopolska
5. Radio RMF Maxxx
6. Radio Eska
7. Limanowa28.TV

30 wrzesień 2012 – termin nadsyłania zgłoszeń do konkursu (obowiązującą datą wpłynięcia do Starostwa Powiatowego w Limanowej)

Październik 2012 – odbędą się półfinały oddzielnie dla szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych po wcześniejszym powiadomieniu o terminie. Półfinał będzie polegał na rozwiązaniu w ciągu godziny testu składającego się z 30 pytań. Następnie wszyscy uczestnicy otrzymają dyplom za udział. Wyniki testu będą podane następnego dnia.

Do finału przejdą osoby z pierwszych 6 miejsc. O miejscach decydować będzie liczba zgromadzonych punktów z testu, również liczba punktów *ex aequo*.

Październik, listopad 2012 – odbędzie się finał konkursu dla wszystkich trzech kategorii szkolnych. Finaliści będą rozwiązywać test składający się również z 30 pytań w ciągu godziny. Jeśli mimo etapu finałowego nie zostaną wyłonieni zwycięzcy konkursu, w dalszej kolejności będą pytania ustne zadawane przez komisję konkursową gdyż regulamin nie przewiduje premiowanych miejsc *ex aequo*. Poza miejscem pierwszym, drugim i trzecim przewiduje się również wyróżnienia oraz nagrody dla uczestników etapu głównego.

Wszystkie etapy odbędą się w sali konferencyjnej Starostwa Powiatowego w Limanowej. O dokładnych terminach i godzinach będziemy informować pisemnie na początku września.

ZAŁĄCZNIKI (na końcu opracowania)

Załącznik nr 1. Regulamin „III. Powiatowego Konkursu Wiedzy o Ochronie Przyrody na terenie Powiatu Limanowskiego”

Załącznik nr 1a. Karta zgłoszeniowa do „III. Powiatowego Konkursu Wiedzy o Ochronie Przyrody na terenie Powiatu Limanowskiego”

Załącznik 1b. Wzór Plakatu promocyjnego „III. Powiatowego Konkursu Wiedzy o Ochronie Przyrody na terenie Powiatu Limanowskiego”

Załącznik 1c. Wzór dyplomu „III. Powiatowego Konkursu Wiedzy o Ochronie Przyrody na terenie Powiatu Limanowskiego”

Koszty (fundatorzy nagród):

Powiat Limanowski: 2 000 zł

Nadleśnictwo Limanowa

2. Kontynuacja Programu promocji segregacji odpadów

a) Segregacja odpadów w urzędzie Starostwa Powiatowego w Limanowej 2010 r. – 2012 r.

Wyrzucamy śmieci do pojemników, z których znikają one po kilku dniach. Niestety, nic w przyrodzie nie ginie. Śmieci przez nas wyrzucone - opakowania, gazety, torby, baterie - wszystko to zostaje wywiezione na ogromne śmietnisko. Stare śmietniska wyczerpują swoje możliwości, na lokalizację nowych brak miejsca, koszty usuwania śmieci rosną.

Czy nie ma wyjścia z tej sytuacji? Odpowiedzią na to pytanie może być oszczędność i recykleracja (wprowadzenie do cyklu produkcyjnego surowców wtórnych).

Jednym z najpowszechniej odzyskiwanym surowcem jest papier. Mamy z nim do czynienia codziennie, na każdym kroku. Ulotki reklamowe, prasa, książki, papier toaletowy, notatki (również te skserowane), chusteczki higieniczne itd. Codziennie na świecie jest zużywana ogromna ilość papieru. Należy zatem zadbać o to, by korzystać z niego rozsądnie. Wymaga ono jednak świadomości ekologicznej i odrobiny samozaparcia.

Średnio każdy mieszkaniec świata zużywa rocznie ok. 50 kg papieru. Daje to ok. 10 000 kartek papieru formatu A4 na osobę. Roczna światowa produkcja sięga 318 mln ton. Tak wielką ilość trudno byłoby wytworzyć, wykorzystując wyłącznie drewno. Dlatego przy produkcji papieru coraz więcej zużywa się makulatury. Jest to ważne z jeszcze jednego powodu – gdyby nie wykorzystywano makulatury, jej ogromne ilości zalegałyby na wysypiskach. Do wyrobu papieru surowce wtórne wykorzystywano od dawna. Już jego wynalazca – Chińczyk Caj Lun – swoje pierwsze arkusze w 105 r. n.e. wyprodukował m.in. ze starych sieci rybackich. W Europie jako surowiec papierniczy zastosowano włókna ze szmat lnianych i konopnych. Makulatura poważnie zyskała na znaczeniu dopiero w drugiej połowie XX w., wraz ze zwiększającym się zapotrzebowaniem na papier. Początkowo powstawały z niej głównie papiery do pakowania, z czasem zastosowano ją jako surowiec na papier toaletowy i tekturę falistą, a od ok. dwudziestu lat z makulatury produkuje się również papier gazetowy. Zbierając makulaturę (gazety, czasopisma, zapisane zeszyty, kartki papieru itp.) chronimy lasy. Jedna tona makulatury daje tyle papieru, co 17 drzew! A to nie wszystko. Wykorzystując makulaturę, oszczędzamy wodę (potrzebną do produkcji papieru) i zmniejszamy zanieczyszczenie powietrza przez papiernie. W Polsce w ostatnich latach pozyskiwało się ok. 18 mln m³ drewna rocznie, z czego ok. 16% (2,88 mln m³) stanowiła

tzw. papierówka. Aby uzyskać te 2,88 mln m³ drewna trzeba wyciąć około 20 000 ha lasu. To więcej, niż wynosząca 14 000 ha powierzchnia lasów państwowych w całym Powiecie Limanowskim.

Przeciętny Polak zbiera rocznie ok. 22 kg makulatury, zatem przekazuje niespełna 36% zużywanego przez siebie papieru. To bardzo mało, gdyż dla porównania w Austrii, Holandii i w Niemczech odzysk przekracza 70%.

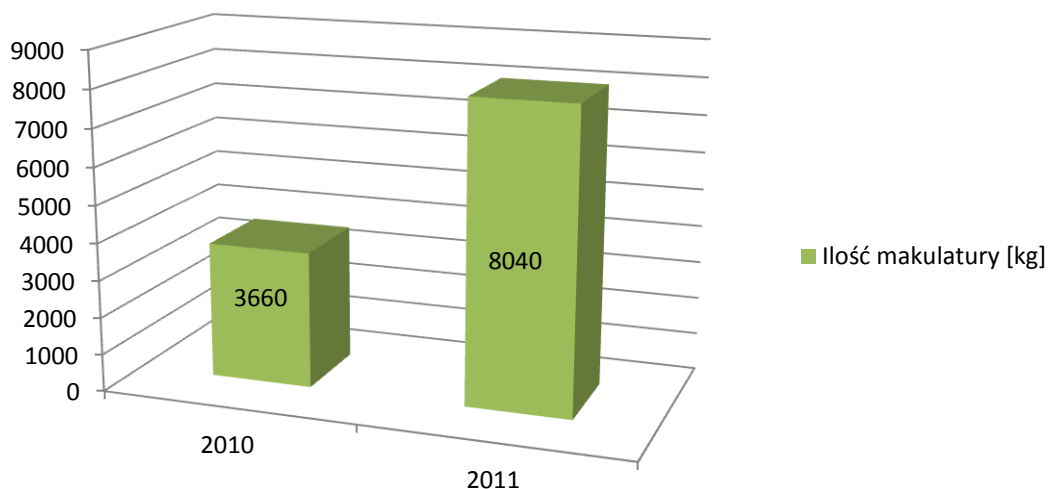
Dlatego Starostwo Powiatowe w Limanowej Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i działające w nim Powiatowe Centrum Ekologiczne w roku 2010 wdrożyło w życie selektywną zbiórkę papieru w urzędzie. Decyzja tak została podyktowana trzema głównymi powodami. Po pierwsze jest to rozwiązanie chroniące środowisko naturalne, po drugie jest to rozwiązanie pozytywne z ekonomicznego punktem widzenia, gdzie w pomieszczeniach biurowych 80% produkuje się odpady w formie papierowej, a po trzecie jest to forma edukacji i przykładu, że można

segregować i można chronić środowisko najprostszymi rozwiązaniami. Wystarczy chcieć.

W czerwcu 2010 roku zostały zakupione pojemniki na makulaturę do wszystkich pokoi w budynkach A, B i C. Wprowadzony w urzędzie system segregacji zaledwie w 4 miesiące spowodował odprowadzanie ok. 15 m³ miesięcznie makulatury do ponownego przetworzenia. Tym samym zmniejszone zostały nakłady finansowe związane z ich wywozem przez MZGKiM (koszt jednego wywozu to ok. 1 300 zł/miesięcznie). Jednocześnie za wysegregowaną makulaturę wpływa regularnie kwota za jej sprzedaż. W 2010 roku łącznie zebrano ponad 3,6 tony za którą do budżetu powiatu wpłynęło 355,01 zł., w 2011r. zebrano ponad 8 ton, za które wpłynęło 804,0 zł. Z uzyskanych pieniędzy ze sprzedaży makulatury zakupiono i założono perlatory na wszystkie krany w urzędzie w celu ograniczenia zużycia wody. Podstawową funkcją perlatorów jest zwiększenie wydajności baterii poprzez ekonomiczny przepływ ok. 7,8 l na minutę obficie napowietrzanej wody. Perlator zapewnia oszczędność rzędu 50% wody, co w naszym przypadku łącznie z opłatami za ścieki stanowi oszczędność ok. kilka tysięcy złotych rocznie. W 2012 roku segregacja w urzędzie będzie konynuowana.

Segregacja makulatury w Urzędzie Starostwa Powiatowego w Limanowej

Jeśli zastanawiasz się nad wyborem papieru w sklepie możesz kierować się certyfikatami ekologicznymi, jakie posiada producent:

- SO 14001
- Europejska Stokrotka (The European Eco-Label)
- Nordycki Łabędź (Nordic Environmental Label)
- Niemiecki “Błękitny Anioł”
- Certyfikat FSC (Forest Stewardship Council A.C. – Rada Dobrej Gospodarki Drzewnej)

GDY NAPOTKAMY POJEMNIKI NIEBIESKIE: PAPIER

Wrzucamy: gazety i czasopisma katalogi i prospekty, papier szkolny i biurowy, książki w miękkich okładkach lub z usuniętymi twardymi okładkami, torebki papierowe, papier pakowy, karton i tekturę.

Nie wrzucamy: papieru zatłuszczonego, brudnego, wilgotnego i zapleśniałego kartonów po mleku, sokach i napojach, papieru z folią i klejem, papieru fotograficznego i termicznego, papieru przebitkowego, (rachunków i faktur) artykułów higienicznych (np. pieluch jednorazowych, chusteczek higienicznych) opakowań po klejach i zaprawach budowlanych, tapet.

NIE PAL ŚMIECI!

Obowiązująca od 2001r. ustawa o odpadach zabrania spalania odpadów poza instalacjami do tego przeznaczonymi. Przewiduje również sankcje karne , tj. karę grzywny lub areszt za nieprzestrzeganie zakazu. Jako produkty uboczne spalania różnych odpadów w kotłowniach domowych oraz w ogniskach na wolnym powietrzu powstają rakotwórcze dioksyny i inne szkodliwe substancje. Powstające podczas spalania śmieci dioksyny mogą dostać się do naszego organizmu przez układ pokarmowy w wyniku konsumpcji produktów rolnych, mięsa czy ryb. Z powodu tak wysokiego ryzyka wchłonięcia dioksyn na drodze pokarmowej, powinniśmy dla własnego dobra ograniczyć ich ilość w powietrzu, którym oddychamy. Toksyny te bowiem rozpuszczają się i stopniowo odkładają w naszej tkance tłuszczowej, by po kilkudziesięciu latach dać o sobie znać w postaci nowotworów.

CO ZYSKUJEMY SEGREGUJĄC PAPIER?

(czyli tyle, ile jest potrzebne do ogrzania przeciętnego mieszkania przez pół roku).! Nie tylko zbieranie makulatury, ale też dwustronne wykorzystywanie kartek papieru czy kupowanie produktów papierowych powstałych właśnie z makulatury, to proste sposoby na codzienną ochronę drzew. Warto wiedzieć, że z makulatury powstają towarzyszące nam na co dzień produkty, takie jak: eleganckie papiery higieniczne (serwetki, chusteczki), papier gazetowy czy materiały termoizolacyjne stosowane w budownictwie.

KORZYŚCI Z PRODUKCJI PAPIERU Z MAKULATURY TO:

- powtórne wykorzystanie 1 tony papieru pozwala zaoszczędzić aż 1476 litrów ropy, 26,5 tys. litrów wody, 7 m³ miejsca na składowisku i 4,2 tys. kWh energii
- obniżenie zanieczyszczenia powietrza przez papiernię o 75%,
- zmniejszenie skażenia wody w procesie produkcyjnym o 35%,
- ograniczenie zużycia wody do wyprodukowania papieru o 40%.

POMOCNE RADY:

- Wybieraj produkty o prostszych, lżejszych opakowaniach.
- Przy drobnych zakupach nie kupuj nowej reklamówki - użyj starej, zabranej z domu.
- Unikaj jednorazowych kubków i talerzy, używaj szmacianych chusteczek, serwetek i ręczników.
- Przy robieniu notatek i ksero pamiętaj, że papier ma dwie strony.
- Zachowaj do powtórnego użycia tekturowe pudła oraz papier pakunkowy.
- Kupuj bloki listowe, notatniki, zeszyty, koperty wyprodukowane z makulatury, gdy nie ma ich w sklepie poproś właściciela, aby zamówił wykonane z makulatury wyroby.
- Nie drukuj, jeśli możesz obejść się kopią elektroniczną
- Przemysł drukowanie, poprawki rób na wersji komputerowej
- Jeśli musisz drukować, drukuj dwustronnie albo po kilka stron na kartkę papieru
- Kseruj też dwustronnie
- Jeśli masz jednostronnie zadrukowany papier, używaj nie zapisanej strony „na brudno”
- Pożyczaj notatki jeśli możesz i przepisuj je, a nie kseruj
- Oddawaj makulaturę na portierniach wydziałów
- Wrzucaj makulaturę do specjalnie na nią przeznaczonych koszy
- Nie używaj niepotrzebnie ręczników papierowych, a jeśli to makulaturowe
- Kupuj makulaturowy papier toaletowy, do drukarek itd.
- Zachęcaj znajomych do tego samego

LISTA ZNANYCH PRODUKTÓW ZAWIERAJĄCYCH W SKŁADZIE WTÓRNIE WYKORZYSTANĄ MAKULATURĘ:

- papier makulaturowy (biurowy, papeterie, koperty),
- tektura (w tym falista),
- papier toaletowy, ręczniki papierowe,
- wypełnienie opakowań do transportu,
- opakowania profilowane,
- palety z tektury (do towarów lekkich),
- płyty kartonowo-gipsowe,

- tekturowe kątowniki na meble (ochrona brzegów mebli na czas transportu),
- kaczki i baseny jednorazowego użytku dla szpitali,
- tapety,

b) „Zbieranie zużytych baterii” – projekt promujący zbiórkę baterii w powiecie Limanowskim przy współpracy Organizacji Odzysku REBA w Warszawie od 2007 r. – 2012 r.

Odpady niebezpieczne w formie zużytych baterii powstają w głównej mierze w gospodarstwach domowych. Baterie i akumulatory małowabarytowe zużywane są także w budownictwie, energetyce, handlu, łączności, usługach serwisowych, w służbie zdrowia, jak również w szkolnictwie oraz w innych instytucjach.

Zużyte baterie, są odpadem niebezpiecznym. Po korozji obudowy wyzwalamy się z nich metale ciężkie oraz substancje toksyczne.

Przeciętnie w jednej tonie zużytych baterii spotkamy:

- dwutlenek manganu 270,0 kg;
- żelazo 210,0 kg;
- cynk 160,0 kg;
- grafit 60,0 kg;
- chlorek amonowy 35,0 kg;
- miedź 20,0 kg;
- wodorotlenek potasu 10,0 kg;
- rtęć (tlenek rtęci) 3,0 kg;
- kilka kilogramów niklu i litu;
- kadm 0,5 kg;
- srebro (tlenek srebra) 0,3 kg;
- niewielkie ilości kobaltu.

Oprócz tego baterie zawierają smołę, szkło, krzemionkę, papier i folię a nawet wodór. Zagrożenia zdrowotne istnieją przede wszystkim ze strony toksycznego działania metali ciężkich (ołowiu, kadmu i rtęci) ale również używane kwasy bądź zasady tworzące elektrolit mają właściwości żrące i korozyjne. Szkodzić mogą pozostałe związki o ile dostaną się do środowiska i naszych organizmów w większych stężeniach.

Jedna bateria typu „paluszek” zanieczyszcza trwale 1 metr sześcienny ziemi. Jedna bateria zegarkowa zawierająca srebro skutecznie skaża od 5000 do 50 000 litrów wody. Jedna bateria w kompostowni powoduje zatrucie całej partii kompostu.

Biorąc pod uwagę zapisy w Programie Gospodarki Odpadami Powiatu Limanowskiego szczególnie wysoki jest poziom rozproszenia miejsc powstawania odpadów, trudny do kontroli i właściwego gromadzenia odpadów oraz ich przetwarzania. Praktyką powszechnie stosowaną jest przenikanie odpadowych baterii i akumulatorów, szczególnie małowabarytowych, do strumienia odpadów komunalnych i w rezultacie deponowanie ich na składowiskach komunalnych. Odpadowe baterie i akumulatory posiadają dużą wartość surowcową. Poddane procesom odzysku stanowią znaczne zasoby ochraniające naturalne złoża surowcowe.

W powiecie limanowskim 90% ilości zużytych akumulatorów powstaje w sektorze transportowym, zarówno podmiotów gospodarczych jak i indywidualnych użytkowników. Ze względu na fakt bardzo dużego rozproszenia miejsc powstawania zużytych akumulatorów i baterii najbardziej istotnym czynnikiem determinującym gospodarkę tymi odpadami jest ich odzysk z rynku. Aktualnie zbieranie baterii pierwotnych i wtórnych funkcjonuje w kraju

bardzo słabo, właściwie w sposób incydentalny (szkoły, gminy). Dlatego należy przeprowadzić:

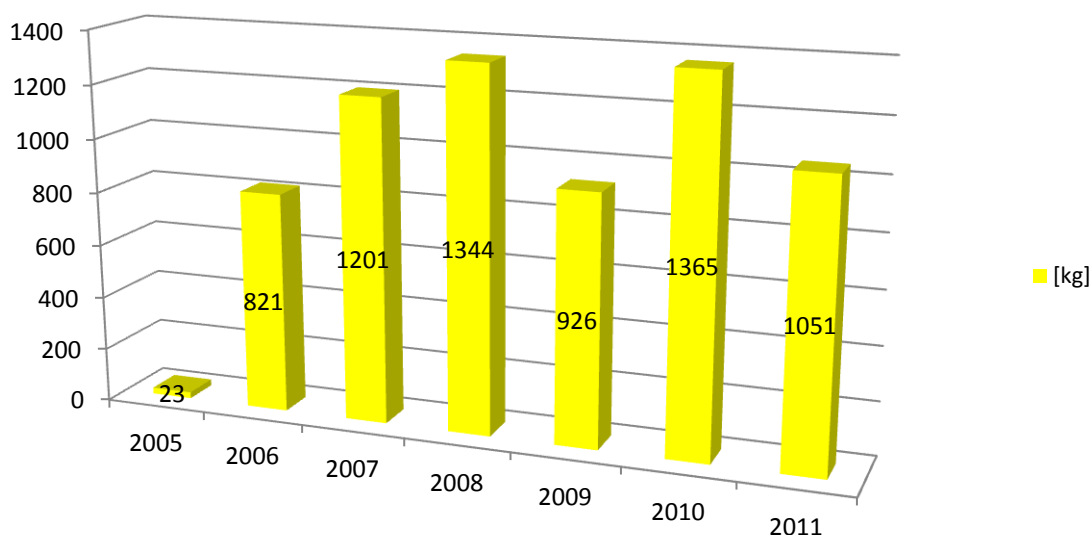
- poprawę organizacji zbiórki akumulatorów i baterii z rozproszonych miejsc powstawania – informowanie o punktach przyjmujących zużyte akumulatory i baterie,
- uświadomienie mieszkańcom powiatu sposobów prawidłowego postępowania z odpadowymi bateriami i akumulatorami.

Zbiórka odpadów niebezpiecznych w formie zużytych baterii od mieszkańców regionu oraz z sektora małych i średnich przedsiębiorstw będzie kontynuowana i rozszerzana w wytypowanych placówkach tj.:

- Szkoły – zbiórka zużytych baterii,
- Sklepy ze sprzętem elektrotechnicznym - zbiórka zużytych baterii i akumulatorów.

W 2007 roku utworzono 13 punktów zbiorczych w urzędach miast, gmin i w starostwie powiatowym.

Zbiórka i wywóz baterii z Powiatu Limanowskiego

W 2009 roku Powiatowe Centrum Ekologiczne poszerzyło tę działalność poprzez zwiększenie liczby stałych punktów zbiórki zużytych baterii z 13 punktów utworzonych w 2007 roku powstały dodatkowo 33 punkty w szkołach oraz 18 punktów w sklepach.

W ustawie o bateriach i akumulatorach z dnia 24 kwietnia 2009 r. (Dz.U. Nr 79, poz. 666) możemy przeczytać:

Art. 48. [Obowiązki sprzedawcy detalicznego]

Sprzedawca detaliczny baterii przenośnych lub akumulatorów przenośnych, którego powierzchnia sprzedaży w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.^[6]) przekracza 25 m², jest obowiązany do:

1) przyjęcia selektywnie zebranych zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych od użytkownika końcowego przez udostępnienie pojemnika na zużyte baterie przenośne i zużyte akumulatory przenośne, bez możliwości żądania od niego zapłaty za ich przyjęcie;

2) przekazania zużytych baterii i zużytych akumulatorów, o których mowa w pkt 1, sprzedawcy hurtowemu lub zbierającemu zużyte baterie lub zużyte akumulatory.

Art. 49. [Obowiązki sprzedawcy hurtowego]

Sprzedawca hurtowy baterii przenośnych lub akumulatorów przenośnych jest obowiązany do:

1) przyjęcia zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych od użytkownika końcowego oraz od sprzedawcy detalicznego, któremu przekazał baterie przenośne lub akumulatory przenośne, bez możliwości żądania od niego zapłaty za ich przyjęcie;

2) przekazania zużytych baterii i zużytych akumulatorów, o których mowa w pkt 1, zbierającemu zużyte baterie lub zużyte akumulatory.

Wychodząc naprzeciw tej ustawie, oraz chcąc być przykładowym powiatem chroniącym środowisko zaproponowaliśmy utworzenie dodatkowych punktów zbiórki baterii w sklepach detalicznych na terenie powiatu limanowskiego zanim jeszcze taki obowiązek nałożyła ustawa.

Pojemniki te będą dostarczane i opróżniane przez REBA. Oddając pełne baterie pojemniki Rebie będziemy mieć pewność, że zostaną one poddane recyklingowi, który polega na poddaniu ich odpowiedniej obróbce pozwalającej na prawie całkowity odzysk zawartych w nich związków. Tym sposobem

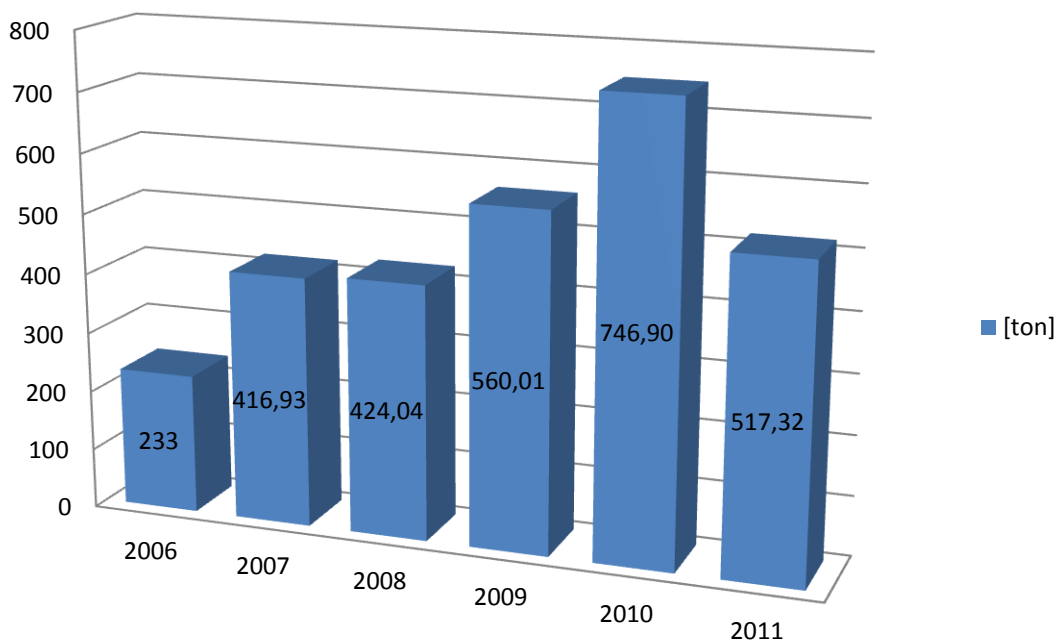
zmniejszy się masa odpadów niesegregowanych i zawierających odpady niebezpieczne. W konsekwencji obniży to koszt usuwania odpadów komunalnych, a także zmniejszy ich negatywny wpływ na środowisko. Rola Reby polega na dostarczeniu pojemników na zużyte baterie, ich bezpłatnego odbioru, oraz dostarczaniu materiałów edukacyjnych w tym zakresie.

W 2012 roku PCE będzie kontynuowało zbiórkę baterii, oraz zachęcało szkoły do czynnego brania udziału w akcji.

c) Powiatowy Program Usuwania Azbestu od 2006 r. - 2012 r.

Realizacja programu od 2006 r. polega na usuwaniu odpadów zawierających azbest z terenu powiatu limanowskiego przy finansowym środków finansowych Powiatu Limanowskiego. Program przewiduje możliwość uzyskania przez każdą z gmin powiatu dotacji na pokrycie 40 % kosztów transportu i unieszkodliwienia odpadów zawierającym azbest. Zgodnie z regulaminem programu, gminy zainteresowane uzyskaniem pomocy finansowej występują z wnioskami o jej udzielenie do Starostwa Powiatowego w Limanowej. Po weryfikacji i zaakceptowaniu wniosków przez Zarząd Powiatu zawierane są umowy dotacji, po podpisaniu których gminy mogły przystępować do realizacji zadań objętych dofinansowaniem.

Zbiórka i wywóz azbestu z Powiatu Limanowskiego

Usuwanie odpadów zawierających azbest wykonywane było przez wyspecjalizowane firmy posiadające odpowiednie zezwolenia na świadczenie tego rodzaju usług. Wszystkie odpady zawierające azbest wywiezione z obszaru powiatu w ramach programu zostały zdeponowane na składowisku odpadów przemysłowych „Za rzeką Białą” w Tarnowie. Prace związane z usuwaniem i utylizacją odpadów zawierających azbest zostały wykonane zgodnie z obowiązującymi przepisami, co zostało potwierdzone oświadczeniami wykonawców robót oraz kartami przekazania odpadów wg poniższej tabeli:

Rok	Ilość gmin	Ilość wywiezionego azbestu	Koszt wywozu [tys. zł]	Kwota dotacji [tys. zł]
2006	8	233	88,7	29,9
2007	9	417	150,8	65,5
2008	10	424	153,7	49,3
2009	10	560	204,4	70,0
2010	10	747	278,8	92,0
2011	6	517	144,7	61,9
Łącznie		2898	1020,9	368,6

Łącznie w latach 2006 – 2010 z terenu powiatu wywiezionych zostało ponad 2381 Mg odpadów zawierających azbest za kwotę 876,4 tys. zł.

W 2011 roku w programie usuwania azbestu wzięły udział gminy: Kamienica, Limanowa, Słpnice, Tymbark oraz miasta: Limanowa i Mszana Dolna. Powiat dofinansował wywóz 517,32 ton azbestu w kwocie 61 851,68 zł.

W 2012 r. Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa będzie kontynuował projekt wraz z gminami. W tym celu w budżecie powiatu zabezpieczono kwotę 50 tys. zł.

d) „Zbiera puszki” – projekt promujący zbieranie puszek aluminiowych przy współpracy z Recal.

W 2005, 2007 i 2008 Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa organizował konkursy w zbieraniu puszek aluminiowych. W 2012 roku chcemy na nowo rozpropagować zbieranie tego cennego surowca, który w 100 % podlega odzyskowi i można go prowadzić w nieskończoność, nie powodując utraty jakości metalu. W związku z tym będzie zorganizowane szkolenie dla nauczycieli oraz rozdane materiały edukacyjne we współpracy z Fundacją Recal w Warszawie.

Konsumenci w Polsce, podobnie jak na całym świecie, coraz chętniej sięgają po napoje w puszkach. Wynika to z zalet puszek: jest atrakcyjna wizualnie, lekka, nie tłukąca, a ponadto pozwala szybko schłodzić znajdujący się w niej napój. Światowe zużycie puszek do napojów kształtuje się dziś na poziomie ponad 220 miliardów sztuk

rocznie. Z tego 81% stanowią puszki wykonane w całości z aluminium. Na krajowym rynku zdecydowana większość wśród puszek (blisko 90%) stanowią półlitrowe puszki na piwo oraz puszki wykonane z aluminium (około 95%).

Od początku produkcji puszek do napojów w Polsce oraz działalności Fundacji RECAL, widoczny jest systematyczny wzrost poziomu odzysku złomu puszkowego. To wynik wspierany działalnością informacyjną Fundacji. Krokiem w stronę jeszcze szybszego rozwoju rynku było założenie dwóch organizacji odzysku „Koba” i „Recan” przez krajowych producentów puszek napojowych. Poziom recyklingu puszek napojowych w Polsce przekroczył w 2007 roku średnią europejską wartość tego wskaźnika. W 2010 roku w Polsce poddanych recyklingowi zostało 72,5% aluminiowych puszek, spośród wprowadzonych na rynek. Jesteśmy więc krajem, który poradził sobie z efektywnym wdrożeniem odzysku puszek po napojach.

Korzyści płynące z recyklingu aluminiowych puszek po napojach:

Zasoby naturalne: użycie 1 tony aluminium z odzysku pozwala oszczędzić 4 tony boksytów i 700 kg ropy naftowej.

Energia: odzyskując aluminium ze złomu oszczędzamy 95% energii potrzebnej na wyprodukowanie aluminium z rudy.

Ochrona środowiska: recykling aluminium umożliwia obniżenie zanieczyszczenia powietrza o 95% oraz wody o 97% w porównaniu z produkcją aluminium z rudy. Recykling to także zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 95%. Odzyskując puszki aluminiowe zmniejszamy ilość odpadów w naszym otoczeniu i na wysypiskach.

Pieniądze: za kilogram puszek (67 puszek 0,33l lub 53 puszki 0,5l) każdy może uzyskać w skupie około 3 zł.

Ekonomia: recykling aluminium zwiększa niezależność surowcową kraju, tworzy dodatkowe miejsca pracy w skupie i przetwórstwie, generuje kolejne dochody.

Koszty produkcji: produkcja wtórnego aluminium kosztuje o 60% mniej niż produkcja aluminium z boksytów.

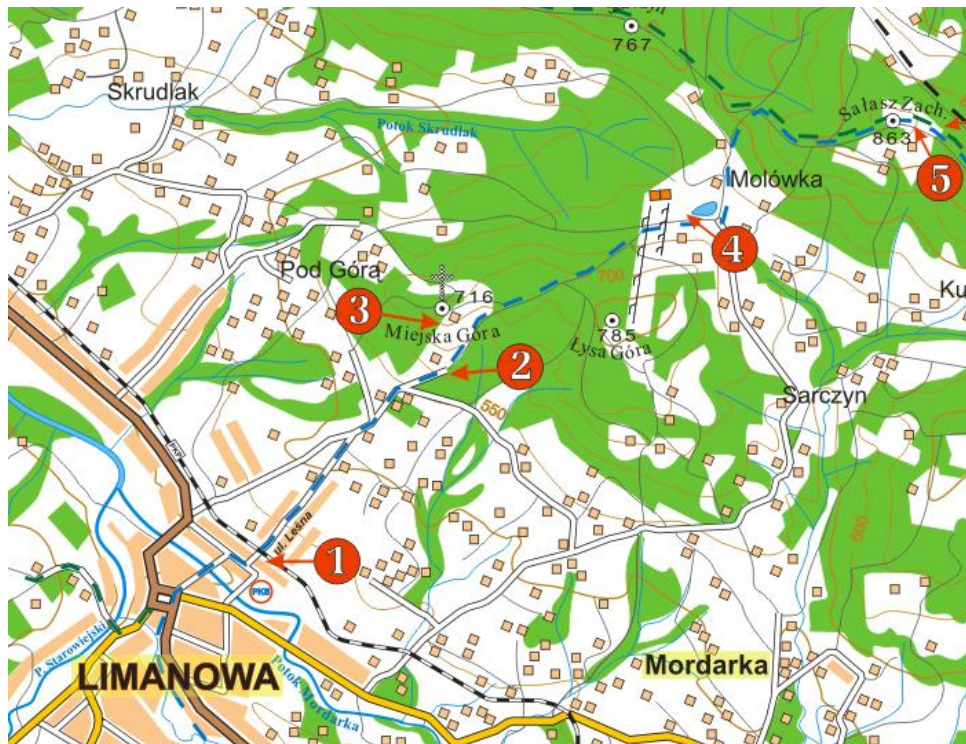
3. Oznakowanie powiatowej ścieżki przyrodniczo-edukacyjnej „Limanowa - Sałasz - Jaworz”

Trasa ścieżki rozpoczyna się przy Starostwie Powiatowym w Limanowej i biegnie szlakiem niebieskim ul. Kilińskiego, ul. Leśną wspina się na Miejską Górę, schodzi do osiedla Molówka by znowu wspinać się dość stromo na Sałasz 909 m n.p.m., a stąd bez dużych różnic wysokości do kulminacji pasma - Jaworza 921 m n.p.m. Jedynie na Miejskiej Górze zobaczymy nieco ze szlaku pod wzniesiony tu na przełomie tysiącleci krzyż oraz za szczytem Jaworza również odejdziemy nieco z niebieskiego szlaku.

W 2010 roku wydaliśmy 2000 egz. barwnego przewodnika po ścieżce na wysokiej jakości matowym papierze kredowym, jak również jak również oznakowano pierwszą część ścieżki w terenie tablicami edukacyjnymi. Ma to na celu dotarcie do większej liczby mieszkańców powiatu i odwiedzających nasze tereny turystów. Tablice nawiązują grafiką do wydanego przewodnika oraz zostały podane ich dane w systemie GPS.

Tablice w terenie informujące nas o przystankach wzdłuż ścieżki przyrodniczej mają wymiar 100x70 cm w pionie. Posiadają będą mocne plecy ze sklejki wodoodpornej oraz solidne ramy o wym. 50x75 mm. Liternictwo i grafika wykonane w technice kolorowych wydruków na folii, końcowo zabezpieczone folią UV-stop. Posadowienie w gruncie na pojedynczym masywnym słupie modrzewiowym lub jodłowym dodatkowo zabezpieczonym preparatem smołowym w części do ziemi.

W 2011 planujemy dokończenie oznakowania całej ścieżki polegającej na wstawieniu

Koszt realizacji 1 szt. (łącznie z projektem, transportem i montażem na gruncie ok. 1 600 zł netto). Tablice będą tak skonstruowane, że nie będą w sposób rażący naruszać estetyki naturalnego środowiska, a będą na tyle atrakcyjne by przyciągnąć wzrok czytającego i zachęcić go do poznania aspektów przyrody z lekkim nadmienieniem, że zrealizował je powiat limanowski.

Koszty:

1. Wykonanie i montaż 7 tablic: 13776 zł
2. Czas realizacji: marzec – czerwiec 2012 r.

4. Wydanie ulotki „Segreguj odpady”

Jednym z najważniejszych elementów informacyjno-edukacyjnych jest przepływ i dostęp do informacji. Temu mają służyć publikacje w wersji papierowej i elektronicznej. Powiat Limanowski w 2007 roku wydał ulotkę m. in. dotyczącą „segregacji odpadów” wraz z zawartymi aktualnymi informacjami dotyczącymi segregacji w powiecie limanowskim. Nakład rozszedł się błyskawicznie. Dlatego w 2012 roku Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa chce wznowić tą ulotkę z nowelizacją obowiązujących przepisów ochrony środowiska oraz aktualnym spisem firm oferujących odbiór i transport segregowanych odpadów.

Planowane publikacje:

- ulotka o wymiarach 58x20 cm składana na 6 części zawierać będzie zagadnienia dotyczące segregacji i recyklingu: plastiku, papieru, metalu, baterii, szkła, odpadów niebezpiecznych, bioodpadów, odpadów samochodowych, oraz AGD i RTV – papier 170g, kreda, nadruk pełnokolorowy, 2 strony, nakład 4000 szt. Koszt 2 000 zł,

5. Wydanie „Atlasu roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych powiatu limanowskiego” przy wykorzystaniu środków Europejskiego Funduszu Rolnego

Powiat limanowski obfituje w wiele form ochrony przyrody, jednak do tej pory nie ma naukowego opracowania na temat różnorodności występujących tu gatunków obejmujących swoim zasięgiem powiat limanowski. Opracowanie takiej dokumentacji wiąże się z całoroczną obserwacją przyrody i jej inwentaryzacją przez naukowców, a co za tym idzie większych nakładów środków finansowych.

Korzystając z możliwości wykorzystania środków zewnętrznych w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dla małych projektów, tj. operacji, które nie odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działań Osi 3, ale przyczyniają się do osiągnięcia celów tej Osi, objętego PROW 2007-2013 Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa za zgodą Zarządu Powiatu w dniu 12.01.2011 r. złożył wniosek o przyznanie pomocy poprzez Lokalną Grupę Działania. W 2012 roku ma nastąpić jego realizacja.

Wydanie wpisuje się w cele ogólne i szczegółowe do realizacji przedsięwzięć w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju LGD pn. „Zachowanie i lepsze wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego”.

Całkowity koszt przedsięwzięcia wyniesie ok. 45 tys. zł. Przyznanie pomocy w ramach realizacji projektu wyniesie 70% kosztów kwalifikowanych, których zwrot nastąpi po realizacji i rozliczeniu zadania przez Starostwo Powiatowe w Limanowej.

Pozostałe 30% tj. kwota 20 tys. zł została zabezpieczona w budżecie powiatu w dziale 90095.

Zadanie będzie polegał na dwóch etapach:

A. Opracowanie tekstu, map występowania, diagramów wysokościowych oraz zdjęć roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych w powiecie limanowskim w oparciu o badania terenowe oraz dane z literatury.

Szczegóły operacji:

1. Ilość opisanych gatunków roślin: minimum 80
2. Ilość zrobionych zdjęć: minimum 160, przy czym jedno zdjęcie portretowe rośliny, drugie na tle naturalnego środowiska rośliny wykonane w powiecie limanowskim. Dodatkowo zdjęcia zamieszczone na okładce, we wstępie obrazujące walory i ciekawostki powiatu, np. hale górskie, panoramy ze szczytów powiatu, wiosenne kwitnienie krokusów itp., oraz ryciny elementów budowy roślin zawarte w słowniczku terminów botanicznych na końcu opracowania
3. Ilość map rozmieszczenia gatunku na terenie powiatu limanowskiego w kwadratach 2x2 km w siatce ATPOL: minimum 80
4. Ilość diagramów występowania gatunku w przedziale wysokości terenu w powiecie limanowskim: minimum 80
5. Opracowanie tekstu ma zawierać: 100 stron formatu 23 cm x 16 cm
 - a) wstęp, który zawiera ogólny opis powiatu limanowskiego pod względem flory oraz odniesienie względem województwa małopolskiego i Karpat w świetle najnowszych badań i literatury. Co najmniej 10 stron
 - b) opis gatunku ma zawierać co najmniej 80 stron:
 - nazwę polską i łacińską, nazwę rodziny,
 - rozmieszczenie w Polsce oraz diagnozę częstości występowania w powiecie limanowskim,

- warunki siedliskowe, fitocenozy, wielkość populacji, zagrożenie,
 - morfologię i biologię gatunku,
 - - właściwości użytkowe i ciekawostki,
- c) Spis roślin, słowniczek terminów botanicznych, literatura, ryciny co najmniej 10 stron
6. Skład publikacji w formacie PDF
- a) skład w formie elektronicznej jako gotowy produkt do druku,
 - b) skład ma zawierać projekt okładki, duże, czytelne zdjęcia czcionka min. 10,
 - c) późniejszy kontakt z drukarnią w przypadku poprawek technicznych związanych z przygotowaniem do druku,
 - d) 2 egzemplarze wydrukowanej złożonej publikacji,
 - e) uwzględnienie poprawek zaproponowanych przez zamawiającego, aż do momentu zaakceptowania projektu PDF
7. Czas wykonania: rok 2012
8. Tekst napisany przez osoby posiadające wyższe wykształcenie botaniczne niezbędne do fachowego wykonania zamówienia, posiadające co najmniej tytuł doktora nauk botanicznych.
9. Recenzja opracowania przez autorytet w dziedzinie botaniki.
10. Korekta.

B. Druk publikacji

- format 23x16cm
- twarda okładka książkowa, CMYK 4+4, foliowana – mat, pełny kolor
- środkowe strony - kreda 150g 100 stron CMYK 4+4, pełny kolor, mat

Atlas ma na celu zwiększenie świadomości przyrodniczej oraz poznanie niepowtarzalnej przyrody ziemi limanowskiej opracowanej na podstawie badań naukowych w terenie oraz w oparciu o najnowszą wiedzę przyrodniczą i dokumentację fotograficzną. Przygotowaniem zajmą się specjaliści ds. botaniki z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Wydanie będzie poprzedzone kilkumiesięcznymi badaniami w terenie oraz utworzeniem map występowania cennych przyrodniczo okazów przyrody ożywionej. Opracowanie zostanie powierzone specjalistom od nowoczesnych metod projektowania wydawnictw atlasowych, gdzie pierwszoplanową rolę grają wysokiej jakości zdjęcia i czytelne diagramy oraz mapy, które będą opisywały rośliny. Kolportaż oraz promocja atlasu zostanie wykonana w formie pracy własnej. Operacja przyczyni się nie tylko do realizacji celu ogólnego nr 1 „Rozwój regionu poprzez rozwój turystyki w oparciu o wykorzystanie zasobów przyrodniczych obszaru objętego LSR” ale również celu ogólnego nr 2 „Zachowanie i lepsze wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego”. Produktem finalnym będzie wydanie ponad tysiąca egzemplarzy naukowego opracowania, którego nigdy wcześniej się nie podjęto na naszym obszarze. Pozwoli to zwiększyć wiedzę nie tylko rdzennych mieszkańców ale również przyciągnie to uwagę turystów odwiedzających Ziemię Limanowską.

6. „Święto drzewa” X edycja – kontynuacja projektu promujący zielenią wysoką

Święto Drzewa jest programem edukacji ekologicznej, którego prekursorem od 2003 (w powiecie od 2005 r.) roku Polsce jest Klub Gaja w Wilkowicach. Jest to ogólnopolska i międzynarodowa akcja sadzenia drzew co roku 10 października oraz towarzyszący jej program edukacji ekologicznej. Opiera się on na lokalnej aktywności, w szczególności młodzieży, przy udziale przedstawicieli różnych instytucji, lokalnych społeczności, samorządów, biznesu i organizacji pozarządowych.

Celem programu Święto Drzewa jest zainspirowanie dzieci, młodzieży, nauczycieli i wszystkich uczestników do podejmowania lokalnych działań proekologicznych dotyczących sadzenia i ochrony drzew. Lasy Państwowe, które są partnerem programu, udostępniają sadzonki drzew uczestnikom oraz służą pomocą swoich specjalistów.

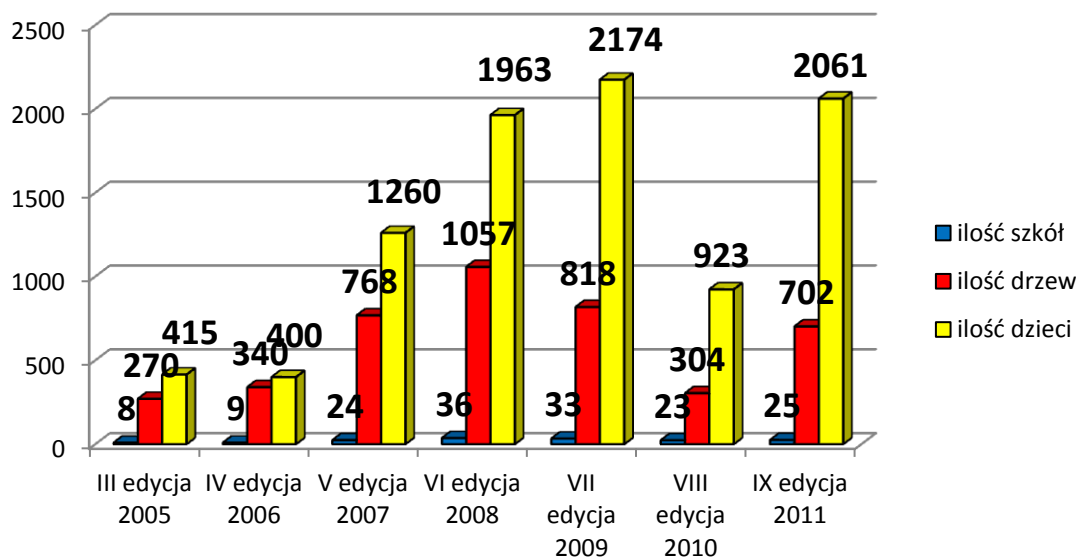
Powiatowe Centrum Ekologiczne, po raz ósmy będzie brało udział w tym święcie.

Projekt ten w naszym powiecie osiągnął wielki sukces czego dowodem jest dwa razy z rzędu otrzymana ogólnopolska nagroda **Czarodziejskiego drzewa** wręczana w Warszawie podczas uroczystych inauguracji „Święta drzewa”. W ramach tego święta od 2005 roku dzięki Starostwu Powiatowemu w Limanowej posadzono już ponad 4 tys. drzew. W obchodach Święta drzewa w Warszawie wziął także udział Franciszek Dziedzina, Wicestarosta Limanowski, który w imieniu Jana Puchały, Starosty Limanowskiego odebrał „nagrodę specjalną Złotego Czarodziejskiego Drzewa 2011” za konsekwentną i wieloletnią realizację programu „Święto Drzewa” w Powiecie Limanowskim.

W 2012 roku odbędzie się już X edycja „Święta Drzewa”, która objęta jest Patronatem Ministra Środowiska, Prezydenta m.st. Warszawy i bierze udział w Kampanii Miliarda Drzewa - Programu ds. Ochrony Środowiska ONZ.

Na tą okazję zostanie zorganizowana w Starostwie, we wrześniu konferencja dla nauczycieli ze szkół powiatu limanowskiego z zaproszonymi gośćmi z Nadleśnictwa Limanowa, Stary Sącz oraz z Gorczańskiego Parku Narodowego.

Podczas sadzenia drzew w placówkach szkolnych prowadzone będą zajęcia przez doświadczonych edukatorów Klubu Gaja, pracowników Nadleśnictwa Limanowa, Stary Sącz, GPN-u oraz Starostwa Powiatowego. Celem edukacyjnym tych zajęć jest zainspirowanie dzieci i młodzieży do lokalnych działań proekologicznych w tym sadzenia i ochrony drzew. Tematem jest rola drzew w przyrodzie, życiu mieszkańców, zapobieganiu zmianą klimatu czy zapobieganiu powodziom.

Etapy działania:

ETAP I

Pierwszym etapem będzie konferencja zorganizowana we wrześniu 2012 r. w Starostwie Powiatowym w Limanowej, w której udział wezmą nauczyciele szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych, jak również zaproszeni zostaną przedstawiciele, Nadleśnictw Limanowa i Stary Sącz, Gorczańskiego Parku Narodowego. Celem konferencji będzie wzajemna wymiana danych teleadresowych oraz wstępne ustalenia grafików wyjazdów leśniczych, pracowników starostwa oraz prywatnych szkółkarzy do najbliższych szkół. Odbędzie się wstępna rezerwacja materiału szkółkarskiego oraz przedstawienie możliwych scenariuszy. Na spotkanie będą zaproszeni, nauczyciele, którzy podzielą się swoimi doświadczeniami z poprzednich edycji. Zostaną przedstawione najlepsze scenariusze przeprowadzenia tego święta w szkołach

ETAP II

Na podstawie odesłanych kart zgłoszeniowych do października 2012 r. powstanie grafik wyjazdów do szkół na podstawie którego będzie zamówiony przez starostwo materiał sadzeniowy.

ETAP III

Obchody „Święta drzewa” ze względu na duże rozmiary imprezy przeprowadzone będą od 10 do 26 października 2012 r. Pracownicy starostwa, nadleśnictw i GPN-u na podstawie grafiku będą rozwozić materiał sadzeniowy oraz przeprowadzać prelekcje w szkołach, zgodnie ze scenariuszem sporządzonym przez nauczycieli i opiekunów dzieci i młodzieży szkolnej.

ETAP IV

Ostatni etap będzie służył do zebrania materiału zdjęciowego, oraz raportu jak przebiegała akcja. Wszystkie spotkania oraz czynności wykonywane przez szkoły będą zawarte w sprawozdaniu, które znajdują się na stronie internetowej powiatu.

TERMINARZ

wrzesień 2012r. konferencja „Święto drzewa” z udziałem nauczycieli szkół Powiatu Limanowskiego, przedstawicielami Nadleśnictwa Limanowa i Stary Sącz oraz GPN-u.

10-26.10.2012 r. Termin przeprowadzenia „Święto drzewa”

30.10.2012 r. Termin nadsyłania raportów w projekcie „Święto drzewa”

7. Certyfikat „Zielone biuro” – projekt podnoszący prestiż urzędu Starostwa Powiatowego w Limanowej i zmniejszający oddziaływanie firmy na środowisko

Certyfikat Zielone Biuro wyróżnia instytucje, firmy, organizacje pozarządowe i samorządy, które chcą się stale doskonalić, podejmować nowe inicjatywy na rzecz ochrony środowiska i wzmacniać swój proekologiczny wizerunek.

Posiadanie certyfikatu Zielone Biuro nie tylko wiąże się z prestiżem i pozwala się wyróżnić na tle konkurencji oraz zmniejszyć oddziaływanie firmy na środowisko. Niesie za sobą także wymierne korzyści finansowe w postaci obniżenia kosztów działania firmy poprzez wprowadzenie nowoczesnych ekologicznych rozwiązań.

W 2011 roku Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa zgodnie z decyzją Zarządu Powiatu Limanowskiego poczynił wstępne przygotowania do uzyskania certyfikatu Zielone Biuro jak również zabezpieczył kwotę 5 000 zł na rok 2012 rok w celu uzyskania certyfikatu.

W dniu 8 grudnia 2011 r., na podstawie art. 34, ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.) weszło w życie zarządzenie Nr 146 Starosty Limanowskiego w sprawie: *przyjęcia polityki środowiskowej w Starostwie Powiatowym w Limanowej.*

Wykonanie tego zarządzenia oraz do przestrzegania i realizowania założeń Polityki Środowiskowej oraz do podjęcia aktywnych działań zmierzających do uzyskania Certyfikatu „Zielone Biuro” zostało skierowane do wszystkich dyrektorów wydziałów oraz pracowników Urzędu Starostwa Powiatowego w Limanowej

POLITYKA ŚRODOWISKOWA **Starostwa Powiatowego w Limanowej**

Starostwo Powiatowe w Limanowej jest jednostką samorządu terytorialnego.

Misją Urzędu Starostwa Powiatowego w Limanowej jest wypełnianie zadań ustawowych oraz terminowej i zgodnej z prawem obsługi klientów.

Uwzględniając specyfikę działalności urzędu zobowiązujemy się:

- Przestrzegać wymagań prawnych w zakresie ochrony środowiska.
- Prowadzić racjonalną gospodarkę materiałami i urządzeniami biurowymi.
- Minimalizować zużycie wody oraz energii cieplnej i elektrycznej poprzez wdrażanie nowych rozwiązań i stosowanie najlepszych praktyk.
- Minimalizować powstawanie odpadów i strat z uwzględnieniem segregacji.

- Systematycznie szkolić pracowników w zakresie procedur służących wdrażaniu działań prośrodowiskowych.
- Rozwijać i promować świadomość ekologiczną społeczności powiatu limanowskiego.

Polityka środowiskowa jest znana i w pełni popierana przez pracowników Starostwa Powiatowego i Starostę oraz podana do wiadomości wszystkim zainteresowanym.

Polityka środowiskowa jest publicznie dostępnym dokumentem określającym intencje urzędu względem środowiska. Informuje wszystkie zainteresowane strony, że nasz urząd jest w pełni świadomy swoich obowiązków w stosunku do ochrony środowiska naturalnego oraz zobowiązuje się do ograniczenia swego wpływu na środowisko.

Głównym założeniem jest ograniczenie negatywnego oddziaływania biura na środowisko poprzez oszczędne gospodarowanie papierem, wodą, energią, minimalizacja odpadów jak również promowanie prośrodowiskowych, nowoczesnych rozwiązań technologicznych. Zasadniczym celem programu jest uzyskanie przez firmę wymiernych korzyści, tak w aspekcie środowiskowym jaki również ekonomicznym i społecznym.

Głównym celem ekologicznym jest ciągłe dążenie do poprawy stanu środowiska, ograniczanie i minimalizowanie negatywnego wpływu na środowisko oraz zapobieganie degradacji środowiska. Wspólnie możemy zrealizować ten cel wyrabiając w sobie dobre nawyki oszczędzania i racjonalnego gospodarowania zasobami w naszym miejscu pracy na poszczególnych stanowiskach.

Zaangażowanie pracowników w realizację założeń Polityki Środowiskowej nie tylko przyczyni się do uzyskania certyfikatu Zielone Biuro, ale przyniesie realne korzyści w postaci oszczędnego gospodarowania zasobami środowiska oraz przyczyni się do sprawniejszej organizacji pracy na poszczególnych stanowiskach.

Dlatego zostały opracowane przykłady rozwiązań możliwych do zastosowania w miejscu pracy:

Ograniczenie zużycia papieru:

- drukujemy tylko wtedy, kiedy dokument w wersji papierowej jest nam niezbędny,
- starajmy się zawsze, kiedy to możliwe drukować dwustronnie,
- wykorzystujemy zadrukowane kartki papieru do robienia notatek,
- do komunikacji wewnątrz urzędu korzystajmy z poczty elektronicznej lub elektronicznego systemu obiegu dokumentów,
- wychodzące elektroniczne wiadomości podpisujemy: „Przed wydrukowaniem tej wiadomości zastanów się, czy jest to konieczne”.

Ograniczenie zużycia energii:

- upewniamy się, że kiedy nie korzystamy z elektrycznego sprzętu np.: drukarka, komputer, kserokopiarka są one w stanie „energy saver” lub wyłączone, a nie pozostawione w stanie czuwania.
- zwracamy uwagę na gaszenie światła w miejscach gdzie spędzamy tylko chwilę np. toaleta, łazienka, pomieszczenie socjalne, pomieszczenie wyznaczone do kserowania, kantorek czy skład materiałów biurowych,

- wykorzystujemy do pracy głównie naturalne światło dzienne, tam gdzie jest to możliwe bez potrzeby nie doświetlamy pomieszczeń światłem sztucznym,
- stosujemy baterie „akumulatorki” zamiast zwykłych baterii alkalicznych,
- korzystając z czajników elektrycznych ograniczymy częstotliwość ich używania w ciągu dnia,
- racjonalnie wykorzystujemy system klimatyzacji i ogrzewania elektrycznego w pomieszczeniach biurowych.

Ograniczenie zużycia wody:

- w trakcie korzystania z toalety, mycia rąk, mycia naczyń zwracamy uwagę na szczelność instalacji wodnej, a w razie potrzeby zgłaszamy usterki i nie zapominamy o zakręceniu kranu.

Ograniczenie powstawania odpadów:

- drukujemy tylko niezbędne dokumenty,
- segregujemy papier do specjalnych pojemników na makulaturę znajdujących się w każdym z pokoi biurowych,
- segregujemy baterie do specjalnego pojemnika znajdującego się naprzeciwko sali konferencyjnej nr 204 w budynku B.

Ograniczenie zużycia gazu:

- regulujemy temperaturę w pokoju przy użyciu regulatora zamontowanego przy grzejniku - zmniejszamy to zużycie gazu na ogrzewanie pomieszczeń

Przeprowadzeniem Certyfikacji zajmuje się:

Fundacja Partnerstwo Dla Środowiska

31-028 Kraków, ul. Św. Krzyża 5/6

Tel. 12 430 24 65

e-mail: Biuro@fpds.pl

www.fpds.pl

Korzyści z certyfikatu:

- wiarygodne potwierdzenie spełniania parametrów ważnych ekologicznie,
- uzyskanie wizerunku firmy przyjaznej dla środowiska,
- udział w ogólnopolskiej inicjatywie dającej możliwość wymiany doświadczeń, wykorzystania potencjału współpracy i wzajemnej promocji (marketing ekologiczny),
- prestiż i wyróżnienie się na tle konkurencji,
- wzrost świadomości ekologicznej pracowników oraz klientów firmy,
- obniżenie kosztów działalności, dzięki bardziej racjonalnej gospodarce surowcami, energią, wodą i odpadami.

Aby, otrzymać certyfikat należy:

- wypełnić formularz przystąpienia do certyfikacji,
- rozpocząć prace z konsultantem środowiskowym,
- przeprowadzić wstępny przegląd środowiskowy,
- stworzyć politykę środowiskową,
- monitorować zużycie zasobów,
- włączyć w proekologiczne działania pracowników firmy,

- przeprowadzić audyt certyfikujący, potwierdzający spełnienie kryteriów certyfikatu, dzięki któremu firma uzyskuje status firmy przyjaznej dla środowiska.

Koszty

Koszt uzyskania Certyfikatu w przypadku Starostwa Powiatowego zaliczającego się do średnich firm (od 50 do 250 zatrudnionych osób), w zależności od wybranego pakietu usług (Basic, Standard, Premium) zawierają się w przedziale od 2 550,00 zł do 4 490,00 zł netto. Wybór najbardziej optymalny to pakiet Standard w cenie 3690,00 zł netto obejmujący doradztwo konsultanta ds. wdrożenia Zielonego Biura oraz audyt certyfikujący.

Certyfikat przyznawany jest na okres dwóch lat. Po tym okresie można starać się o jego przedłużenie za promocyjną kwotę ustalaną indywidualnie.

Kryteria certyfikatu zielone biuro

Kryterium 1 Wdrożona polityka środowiskowa:

- posiadanie dokumentu Polityki Środowiskowej.

Kryterium 2 Zarządzanie energią elektryczną i ciepłą:

- posiadanie odpowiednich decyzji administracyjnych oraz umów na dostarczanie energii,
- wykorzystanie źródła ciepła: elektrycznego (świadczenie charakterystyki energetycznej budynku), gazowego, biomasy lub innego opału (protokoły z kontroli obiektu budowlanego, oceny i ekspertyzy dotyczące jego stanu technicznego zawarte w książce obiektu budowlanego),
- uregulowane sprawozdawczość i opłaty za korzystanie ze środowiska,
- instalacja CO wyposażona w regulację np.: termoregulatory, regulator pogodowy, itp.,
- zastosowanie minimum 50% urządzeń ograniczających zużycie energii elektrycznej (np. energooszczędny sprzęt biurowy, oświetlenie, itp.).

Kryterium 3 Obowiązek monitorowania emisji CO₂:

- stałe korzystanie z narzędzia internetowego – Kalkulatora CO₂ dla firm: <http://www.eko-spec.pl> do:
- monitorowania zużycia energii cieplnej,
- monitorowania zużycia energii elektrycznej,
- monitorowania zużycia papieru i znaczących materiałów eksploatacyjnych w biurze,
- monitorowania zużycia wody i wytwarzanych ścieków,
- monitorowania ilości wytwarzanych odpadów.

Kryterium 4 Zarządzanie materiałami eksploatacyjnymi i surowcami:

- ponowne wykorzystanie materiałów eksploatacyjnych,
- wykorzystywanie opcji oszczędzania papieru w ramach posiadanych możliwości sprzętowych.

Kryterium 5 Zarządzanie wodą:

- umowa na dostawy wody, własne ujęcie wody (dokumenty),
- zastosowanie w minimum 50% punktów poboru wody urządzeń ograniczających jej zużycie (perlatory, itp.),

- posiadanie umowy na odbiór ścieków (w przypadku bezodpływowych zbiorników przedstawienie do wglądu dokumentów o odbieranych ściekach, dla własnej oczyszczalni ścieków przedstawienie dokumentów eksploatacji).

Kryterium 6 Zarządzanie odpadami:

- odpowiednie decyzje administracyjne w zakresie wytwarzania odpadów, w tym niebezpiecznych,
- posiadanie umów na odbiór odpadów,
- właściwy sposób magazynowania odpadów,
- właściwy sposób postępowania z odpadami niebezpiecznymi,
- prowadzenie segregacji odpadów w zakresie minimum: papier, tworzywa sztuczne, szkło,
- wyznaczenie miejsc na odpady posegregowane (oznaczone i zabezpieczone).

Kryterium 7 Przyjazne środowisko pracy:

- posiadanie dokumentów potwierdzających sprawność wentylacji,
- posiadanie dokumentów potwierdzających sprawność klimatyzacji (jeśli dotyczy),
- ochrona przed hałasem w Organizacji i jej bezpośrednim otoczeniu,
- oświetlenie spełniające wymogi BHP, dostosowane do potrzeb technologicznych biura (do wglądu dokumenty potwierdzające),
- zabezpieczenia przeciwpożarowe.

Kryterium 8 Polityka zakupów:

- praktyka zakupu sprzętu przyjaznego dla środowiska,
- zakup środków czystości ulegających biodegradacji,
- działania na rzecz ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów.

Kryterium 9 Edukacja ekologiczna pracowników i klientów:

- przeszkolenie pracowników w zakresie działań proekologicznych podejmowanych przez Organizację,
- promocja stosowanych w Organizacji rozwiązań proekologicznych (np. przygotowanie materiałów informacyjnych, ulotek, biuletynów wewnętrznych, informacji na stronach www).

Regulamin certyfikatu zielone biuro

I. Instytucja i organy przyznające Certyfikat Zielone Biuro

1. Instytucją przyznającą Certyfikat Zielone Biuro (Certyfikat) jest Fundacja Partnerstwo dla Środowiska (FPdS).

2. Decyzję o przyznaniu Certyfikatu podejmuje Komisja Certyfikacyjna FPdS (Komisja), będąca ciałem wewnętrznym FPdS. Komisja pracuje pod nadzorem zewnętrznego ciała doradczego - niezależnej Kapituły Certyfikatu Zielone Biuro (Kapituła).

3. Komisja Certyfikatu Zielone Biuro składa się z 3-5 pracowników FPdS. Przewodniczącą lub przewodniczącym Komisji (osobę kierującą jej pracami) oraz jej członków powołuje i odwołuje Zarząd FPdS.

4. Kapituła Certyfikatu Zielone Biuro składa się z przedstawicieli firm, instytucji i organizacji związanych z rozwojem Programu Zielone Biuro. Członków Kapituły proponuje i zatwierdza Zarząd FPdS.

II. Zasady i koszty przyznawania Certyfikatu Zielone Biuro

A PROCEDURA

1. Organizacja zainteresowana otrzymaniem Certyfikatu Zielone Biuro wypełnia formularz deklaracji przystąpienia do procesu certyfikacji Zielone Biuro dostępny online: www.zielonebiuro.pl lub kontaktuje się ze Specjalistą ds. Certyfikacji Zielone Biuro (Specjalista ZB). Potwierdzeniem przystąpienia do certyfikacji Zielone Biuro jest wypełnienie deklaracji, dostarczenie jej do Specjalisty ZB i jego akceptacja.

2. Organizacja wyznacza zespół odpowiedzialny za wdrożenie rozwiązań prośrodowiskowych celem spełnienia kryteriów certyfikatu. Opcjonalnie Organizacja może skorzystać z usług Akredytowanego Konsultanta FPdS (Konsultant).

3. Konsultant przeprowadza rozpoznanie, na podstawie którego przygotowuje raport z praktycznymi wskazówkami dotyczącymi działań, jakie należy podjąć, aby spełnić Kryteria Certyfikatu.

4. Konsultant pomaga Organizacji w sformułowaniu polityki środowiskowej, przeprowadza szkolenie na temat Kalkulatora CO2 oraz nadzoruje wszelkie działania podejmowane w celu spełnienia Kryteriów Certyfikatu.

5. Organizacja, przygotowując się do audytu certyfikującego, może korzystać ze szkoleń prowadzonych przez Specjalistów ds. certyfikacji środowiskowej FPdS, specjalistów i trenerów współpracujących z FPdS oraz usług Centrum Informacji Ekologicznej.

6. Organizacja, po spełnieniu Kryteriów Certyfikatu, występuje do Specjalisty ZB o przeprowadzenie audytu certyfikującego.

7. Akredytowany audytor FPdS przeprowadza audyt certyfikujący w organizacji i na tej podstawie przygotowuje raport, który przesyła w wersji elektronicznej do Organizacji i Specjalisty ZB. Organizacja drukuje wypełniony formularz raportu w dwóch kopiach i po podpisaniu odsyła do audytora. Podpisany przez audytora i Organizację raport zostaje przesłany do Specjalisty ZB.

8. Specjalista ZB przynajmniej raz na kwartał zwołuje posiedzenie Komisji Certyfikatu Zielone Biuro. Specjalista ZB sporządza protokół ze spotkania Komisji.

9. Protokół z posiedzenia Komisji przesyłany jest do Kapituły. Kapituła może zgłosić swoje sugestie i uwagi w ciągu 7 dni. Po tym czasie, Specjalista ZB informuje Organizację o decyzji Komisji.

10. Członkowie Kapituły i Komisji mają możliwość uzyskania wszelkich informacji dotyczących Organizacji rekomendowanej przez audytora koniecznych do rozpatrzenia przyznania Certyfikatu. Za dostarczenie informacji odpowiedzialny jest Specjalista ZB.

11. Na podstawie pozytywnej decyzji Komisji, Organizacja uzyskuje status firmy przyjaznej dla środowiska, potwierdzony Certyfikatem Zielone Biuro. Certyfikat jest nadawany w postaci dyplomu. Certyfikat zostaje przesłany do Organizacji drogą pocztową.

12. Decyzje Komisji są ostateczne i po zaakceptowaniu przez Kapitułę nie podlegają odwołaniu.

13. Certyfikat przyznawany jest na 2 lata. Po tym czasie Organizacja powinna ponownie poddać się audytowi certyfikującemu.

14. Po otrzymaniu Certyfikatu, przez okres 2 lat, Organizacja zobowiązuje się do utrzymania standardów środowiskowych na poziomie nie niższym, niż zawarty w audycie certyfikującym.

B KOSZTY

1. Koszty uzyskania certyfikatu są zgodne z aktualnie obowiązującym cennikiem lub indywidualnymi ustaleniami między FPdS i Organizacją.

2. Cena zależna jest od wybranego pakietu certyfikacyjnego oraz wielkości Organizacji.

3. FPdS na podstawie art. 104-106 Ustawy o swobodzie działalności gospodarczej z dnia 2 lipca 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1807) wyróżnia 4 kategorie organizacji: mikroprzedsiębiorstwa (do 10 pracowników), małe przedsiębiorstwa (10 do 50 pracowników), średnie przedsiębiorstwa (50 do 250 pracowników) oraz duże przedsiębiorstwa (więcej niż 250 pracowników).

4. Cena Pakietu Basic obejmuje przeprowadzenie audytu certyfikującego Zielone Biuro.

5. Cena Pakietu Standard obejmuje doradztwo Konsultanta FPdS oraz przeprowadzenie audytu certyfikującego Zielone Biuro.

6. Cena Pakietu Premium obejmuje doradztwo Konsultanta FPdS, przeprowadzenie audytu certyfikującego Zielone Biuro oraz szkolenie dla pracowników.

7. Audyt certyfikujący obejmuje jednokrotną wizytę akredytowanego audytora FPdS w Organizacji. Jeśli spotkanie nie dojdzie do skutku z winy Organizacji lub jeśli w wyniku audytu Organizacja nie będzie mogła uzyskać Certyfikatu, to kosztami ponownego przyjazdu audytora obciążona zostanie Organizacja.

8. Doradztwo Konsultanta FPdS obejmuje 3 wizyty (do 2h) doradczo-szkoleniowe w Organizacji. Kosztem każdej dodatkowej wizyty obciążona jest Organizacja.

9. Szkolenie dla pracowników obejmuje 4 godziny zegarowe szkolenia do 15 osób oraz materiały szkoleniowe i potwierdzenie udziału w szkoleniu dla każdego uczestnika. Dla szkoleń niestandardowych, cena ustalana jest indywidualnie.

III. Uprawnienia związane z posiadaniem Certyfikatu Zielone Biuro

1. Organizacje, które otrzymają Certyfikat Zielone Biuro mogą posługiwać się logotypem Zielone Biuro w swoich materiałach informacyjnych i promocyjnych. Szczegóły definiuje Regulamin Posługiwania się Znakiem Towarowym Zielone Biuro (ZB).

2. FPdS może promować certyfikowane Organizacje na swoich stronach internetowych, w mediach, itp.

* Pod pojęciem Organizacji rozumieć należy obszar technologiczny działalności biurowej firm i instytucji (posiadających nr Regon).

Regulamin posługiwania się znakiem towarowym zielone biuro (zb)

§1

Niniejszy Regulamin precyzuje zasady posługiwania się znakiem towarowym Zielone Biuro (ZB) przez przedsiębiorstwa, samorządy, jednostki administracji publicznej oraz organizacje pozarządowe wyróżnione ważnym certyfikatem Zielone Biuro (Organizacje) przyznawanym przez Fundację Partnerstwo dla Środowiska (Fundację).

§2

Znak towarowy ZB, o którym mowa w §1 zgłoszony został w dn. 24.10.2008 w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej i jest objęty prawem ochronnym nr Z - 347818.

Szczegóły wyglądu znaku towarowego ZB określa Załącznik do niniejszego regulaminu, punkt 1.

§3

Znak towarowy może być używany przez Organizację tylko i wyłącznie w powiązaniu z numerem porządkowym certyfikatu Zielone Biuro przyznanego Organizacji.

Szczegóły wyglądu znaku towarowego ZB wraz z numerem określa Załącznik do niniejszego regulaminu punkt 2.

§4

Znak towarowy ZB (z numerem) może być używany przez Organizację na jej stronie internetowej, w stopce mailowej, na papierze firmowym, w niskonakładowych materiałach reklamowych (broszury, foldery, ulotki), w nakładach poniżej 100 tys. egz. przez cały okres ważności certyfikatu (certyfikat nadawany jest na okres dwóch lat).

§5

1. Organizacja może ubiegać się o możliwość posługiwania się znakiem towarowym ZB (z numerem) w zakresie rozszerzonym tj. na materiałach promocyjnych wysokonakładowych (broszury, foldery, ulotki, publikacje, opakowania), w nakładach powyżej 100 tys. egz. oraz na produktach i kartach usług.

2. Organizacja zainteresowana posługiwaniem się znakiem towarowym ZB (z numerem) w zakresie rozszerzonym jest zobowiązana do mailowego zgłoszenia tego do Specjalisty ds. Certyfikatu Zielone Biuro oraz uzyskania pisemnej (np. mailowej) zgody.

3. Zgoda na posługiwanie się znakiem towarowym ZB (z numerem) w zakresie rozszerzonym jest rozpatrywana indywidualnie na każdy produkt/usługę/materiał promocyjny.

4. O przyznaniu prawa do posługiwania się znakiem towarowym ZB (z numerem) w rozszerzonym zakresie decyduje Fundacja.

5. Na rozpatrzenie zgłoszenia i podjęcie decyzji Fundacja ma 7 dni roboczych.

§6

Centrum Informacji Ekologicznej prowadzi rejestr firm posługujących się znakiem towarowym ZB (z numerem) w zakresie rozszerzonym w Menadżerze Środowiska

§7

Postanowienia końcowe

Niniejszy Regulamin wchodzi w życie z dniem 01.02.2011.

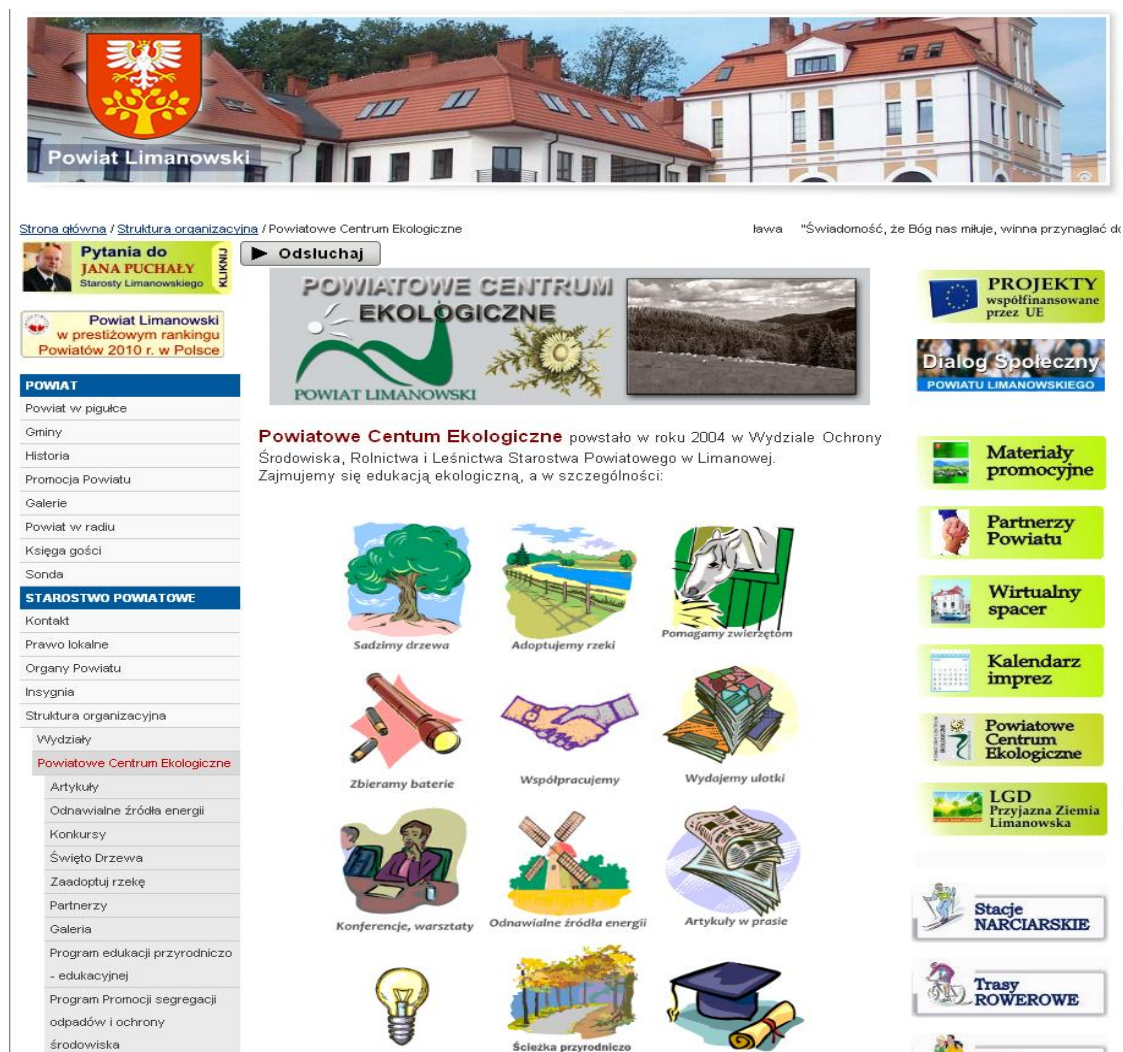
W sprawach nieuregulowanych niniejszym Regulaminem mają zastosowanie przepisy polskiego prawa.

Posługiwanie się znakiem towarowym ZB przez firmę wyróżnioną certyfikatem Zielone Biuro jest równoznaczne z akceptacją niniejszego Regulaminu.

III. SPOSÓB REALIZACJI

1. Strona internetowa i tablica informacyjna

- www.powiat.limanowa.pl e-mail: pce@powiat.limanowa.pl
- strona internetowa obejmuje informacje na temat stanu środowiska i ochrony przyrody na terenie Powiatu Limanowskiego,
- bieżące sprawy Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa związane z ochroną przyrody i środowiska naturalnego,
- informacje dotyczące planowanych przedsięwzięć oraz prowadzonych akcji przez Starostwo Powiatowe w Limanowej,
- linki Ekologicznych organizacji ekologicznych zaprzyjaźnionych z PCE,
- artykuły publikowane w prasie,
- aktualne informacje na temat organizowanych konferencji, prelekcji i warsztatów ekologicznych oraz sprawozdania z ich przeprowadzenia;
- zawiera aktualny program ochrony środowiska oraz plan gospodarki odpadami oraz wszelkie inne dostępne aktualnie programy związane z ochroną środowiska, przyrody oraz ekologii.

Fot. Strona internetowa Powiatowego Centrum Ekologicznego ramach strony Starostwa Powiatowego w Limanowej.

2. Współpraca z mediami w celu edukacyjnym, promocyjnym i informacyjnym

W celu lepszego poznania problemów miasta Limanowej i Mszana Dolna oraz gmin Powiatu Limanowskiego poprzez artykuły w lokalnej prasie, przedstawiane będą te problemy, które mają szczególne znaczenie dla rozwoju naszego regionu. Problemy związane z segregacją odpadów, recyklingiem, konwencjami międzynarodowymi, ochroną przyrody i edukacją ekologiczną itp.

Ponadto w prasie będą zamieszczane artykuły, związane z bieżącymi sprawami PCE, takie jak warsztaty, szkolenia. Dodatkowo PCE zwróci się do mediów o patronat w „II. Powiatowym Konkursie Wiedzy o Ochronie Przyrody na terenie Powiatu Limanowskiego”: Dziennik Polski, Echo Limanowskie, Głos Limanowski, Portal Limanowa.in, Radio Kraków Małopolska, Radio RMF Maxxx, Radio Eska, Limanowa28.TV

3. Współpraca z wybranymi ekologicznymi organizacjami pozarządowymi

Do realizacji zadań zawartych w Programie potrzebna jest pomoc merytoryczna oraz zaangażowanie pozarządowych organizacji ekologicznych oraz stowarzyszeń zajmujących się problematyką segregacji odpadów, recyklingiem oraz ekologią. Bardzo ważnym jest tu również aspekt ekonomiczny, gdyż Powiat nie posiada tak wielkich nakładów finansowych na cele związane z ochroną środowiska, zadaniem tego programu wraz z zaproszeniem do udziału wymienionych organizacji jest skorzystanie z ich ofert dostarczenia ulotek, plakatów promujących segregację odpadów, udział w warsztatach i szkoleniach. Jednocześnie do poniższych organizacja PCE wystąpi z propozycją współpracy na rok 2012:

Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych w Krakowie

www.fwie.eco.pl

**Fundacja Wspierania
Inicjatyw Ekologicznych**

Fundacja współpracuje przede wszystkim ze społecznościami lokalnymi, organizacjami pozarządowymi, ale również z uczelniami i przemysłem, który dba o środowisko.

Fundacja istnieje po to, aby:

- identyfikować problemy związane ze szkodliwym wpływem człowieka na środowisko,
- szukać środków potrzebnych do rozwiązania zidentyfikowanych problemów,
- dobrze organizować pracę (przygotowywać projekty i zarządzać ludźmi),
- wspierać wprowadzanie najlepszych rozwiązań zarówno w skali Małopolski jak i skali ogólnopolskiej,
- w miarę możliwości pomóc osobom i instytucjom poprzez dofinansowanie działalności.

Klub Gaja w Wilkowicach

www.klubgaja.pl

KLUB GAJA

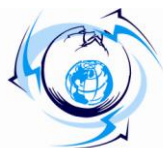
„Klub Gaja” stowarzysza osoby działające na rzecz obrony środowiska naturalnego i rozwoju kultury na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i zagranicą, a siedzibą jest miejscowość Wilkowice.

Zadaniem stowarzyszenia jest:

- zachowanie i wzbogacenie środowiska naturalnego,
- rozwijanie i wspieranie działań kulturowych i środowiskowych młodzieży,
- działalność w zakresie praw człowieka i obywatela.

Forum Opakowań Szklanych w Warszawie

www.fos.pl

STOWARZYSZENIE FORUM OPAKOWAŃ SZKLANYCH

Stowarzyszenie „Forum Opakowań Szklanych” (FOS) zrzesza kadrę kierowniczą przedsiębiorstw przemysłu opakowań szklanych i przedsiębiorstw oraz organizacji z nimi współpracujących, działających w zakresie recyklingu szkła, w tym również zagranicznych, oraz jako członków wspierających osoby prawne - przedsiębiorstwa branży szklarskiej.

Zadaniem stowarzyszenia jest:

- promocja opakowań szklanych jako najbardziej przyjaznych dla środowiska naturalnego,
- prowadzenie współpracy i reprezentowanie członków wobec krajowych i zagranicznych stowarzyszeń i organizacji działających w przemyśle opakowań,
- rozwijanie ogólnopolskiego systemu recyklingu,
- reprezentowanie interesów producentów opakowań szklanych na forum gospodarczym i politycznym,
- propagowanie nowoczesnych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska.

Recal w Warszawie

www.recal.org.pl

Fundacja na Rzecz Odzysku Aluminiowych Puszek po Napojach RECAL działa w Polsce od 1995 r. Powstała z inicjatywy producentów puszek do napojów: Continental Can Polska Sp. z o.o. (obecnie Ball Packaging Europe Radomsko Sp. z o.o.) i PLM AB Malmö ze Szwecji (obecnie Rexam) oraz pięciu producentów aluminium.

Zadaniem stowarzyszenia jest:

- popieranie i promocja na terenie Polski wszelkiego rodzaju działalności mającej na celu odzyskiwanie i ponowne przetwarzanie aluminiowych puszek po napojach,
- upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy na temat możliwości odzyskiwania i ponownego przetwarzania aluminiowych puszek po napojach oraz płynących z tego pożytków ekologicznych i ekonomicznych,
- upowszechnianie najnowszych technik odzysku aluminiowych puszek po napojach i technologii ich przetwórstwa,
- reprezentowanie interesów producentów aluminiowych puszek do napojów przy pracach nad tworzeniem aktów normatywnych mających regulować problematykę produkcji, odzysku oraz ponownego przerobu surowców wtórnych.

Reba w Warszawie

www.reba.com.pl

REBA Organizacja Odzysku S.A.

Reba Organizacja Odzysku S.A. jest spółka wyspecjalizowaną w tworzeniu systemu zbiórki i odzysku baterii oraz akumulatorów małogabarytowych, została założona przez pięciu największych producentów baterii obecnych na polskim rynku.

Głównym celem spółki jest doprowadzenie do stworzenia systemu zbiórki baterii o zasięgu ogólnopolskim i wysokiej efektywności. System ten powinien umożliwić przedsiębiorcom i organizacji odzysku REBA poddawanie odzyskowi - w kolejnych latach - ilości baterii, w możliwie niewielkim stopniu odbiegających od wskaźników ustalonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 24 maja 2005r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych [Dz.U. Nr. 103, poz 872].

Towarzystwo na Rzecz Ziemi

www.tnz.most.org.pl

TOWARZYSTWO NA RZECZ ZIEMI

Towarzystwo na rzecz Ziemi (TnZ) jest ogólnopolską organizacją działającą na rzecz zachowania, ochrania i odtwarzania dziedzictwa przyrodniczego oraz ochrony zdrowia i życia ludzi przed szkodliwym oddziaływaniem zanieczyszczeń. Stowarzyszenie działa również na rzecz tworzenia warunków dla rozwoju demokracji lokalnej i umocnienia

pokoju oraz upodmiotowienia społeczeństwa. Organizacja powstała w 1989 roku jako nieformalna grupa Federacji Zielonych-Oświęcim. W 1994 roku grupa została zarejestrowana i do 1997 roku jej działalność koncentrowała się przede wszystkim na rozwiązywaniu problemów ochrony środowiska w skali lokalnej. Począwszy od 1997 roku, pod obowiązującą do chwili obecnej nazwą, prowadzi działania na terenie całego kraju.

Ponadto PCE pozyskuje wiele bezpłatnych folderów szkoleniowych, ulotek, płyt CD, poradników od innych stowarzyszeń i organizacji celem umożliwienia mieszkańcom dostępu do informacji. Ulotki i publikacje te w większości zostały dofinansowane z narodowego i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska dlatego też w formie bezpłatnej mogą zostać rozprowadzone w Powiecie Limanowskim. PCE stale również współpracuje z Nadleśnictwem Limanowa, Nadleśnictwem Stary Sącz, Gorczańskim Parkiem Narodowym, Polskim Związkiem Wędkarskim i Polskim Związkiem Łowieckim.

Fundacja Nasza Ziemia

www.naszaziemia.pl

Fundacja Nasza Ziemia jest ekologiczną organizacją pozarządową, założoną w 1994 w Warszawie. Od 2005 roku współpracuje poprzez Powiatowe Centrum Ekologiczne z powiatem limanowskim prowadząc co roku różne kampanie edukacji ekologicznej.

Fundacja realizuje również autorskie projekty ochrony środowiska we współpracy z przedsiębiorcami, m.in. takimi jak: Żywiec Zdrój S.A., Vattenfall, Metsa Tissue, Procter&Gamble, Coca Cola, Ricoh, Carrefour oraz wieloma innymi. Współpracuje z organizacjami ekologicznymi na Ukrainie, Białorusi, Rosji i Litwie, wspierając rozwój ruchu Clean up the World w tych państwach.

Profesjonalizm i działania Fundacji Nasza Ziemia zostały docenione i nagrodzone m.in.:

- w roku 1996 - wyróżnieniem „Złoty Liść” Ministerstwa Środowiska,
- w 1997 - Henry Ford European Conservation Award,
- w 2002 - wyróżnieniem „Pro Publico Bono” dla najlepszych inicjatyw obywatelskich,
- w roku 2006 główną nagrodą w ogólnopolskim plebiscycie na najlepszą organizację promującą recykling w latach 2001-05 oraz
- w 2010 roku Fundacja otrzymała wyróżnienie w Konkursie Ministerstwa Środowiska „Nietypowa lekcja bioróżnorodności” oraz została wpisana na listę Miejsc Odkrywania Talentów (inicjatywa Ministra Edukacji Narodowej).

4. Współpraca ze szkołami powiatu limanowskiego

Edukacja ekologiczna społeczeństwa w Powiecie Limanowskim skierowana jest do wszystkich szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w powiecie

limanowskim. Faktycznie, partnerem w edukacji jest dyrekcja tych jednostek, nauczyciele biologii i przedmiotów przyrodniczych, bowiem dzieci i młodzież są głównymi odbiorcami.

Na tym polu współpraca ze strony szkół polega na pomocy w organizacji prelekcji, udostępnianiu sali do ich przeprowadzania w ramach zajęć lekcyjnych lub pozalekcyjnych. Nauczyciele orientujący się najlepiej w potrzebach i lukach edukacyjnych uczniów winni wychodzić z propozycjami do Powiatowego Centrum Ekologicznego. Współpracujemy stale z około 50 szkołami powiatu limanowskiego.

5. Prelekcje z młodzieżą

Edukację ekologiczną i nawyki związane z ochroną środowiska i segregacją odpadami powinno zaczynać się kształtować już u dzieci w wieku szkolnym. Temu celowi mają służyć wykłady w szkołach średnich. Prelekcje w szkołach prowadzone są przez pracowników Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa. Polegać mają na przedstawieniu m. in. prezentacji multimedialnych, pokazów slajdów, przeźroczy oraz foliogramów i kaset video związanych z ochroną środowiska, przyrody. będą tu wykorzystane projekty, „Święto drzewa”, „Dzień Ziemi”, i inne.

Prelekcje te polegać będą przede wszystkim na:

- gry i zabawy dydaktyczne,
- warsztaty ekologiczne,
- rozpoznawanie drzew i roślin w plenerze,
- pogadanki,
- prezentacje filmów, zdjęć i eksponatów,
- wycieczki naukowe i krajoznawcze,
- wycieczki ścieżkami dydaktycznymi,
- prezentacje multimedialne,
- prezentacje foliogramów, przeźroczy, slajdów,
- pokazy badania jakości wody i zanieczyszczenia gleb.

6. Udostępnianie materiałów edukacyjnych

Wypożyczanie materiałów dydaktycznych szkołom oraz zainteresowanym instytucjom to przede wszystkim jedna z najważniejszych założeń oprócz informacji. PCE posiada w tym celu bibliotekę edukacyjną w skład której wchodzi:

Wiąże się to z zakupem:

- filmy wideo,
- albumy i książki,
- foliogramy,
- urządzenia do wykonywania pokazowych doświadczeń,
- programów edukacyjnych w formie elektronicznej.

7. Organizowanie konkursów dla młodzieży i dzieci

Jednym ze sposobów kształtowania świadomości proekologicznej u dzieci i młodzieży, pobudzania działania na rzecz środowiska jest prowadzenie różnorodnych konkursów ekologicznych. Konkursy są jedną z form szeroko rozumianej, powszechnej

edukacji ekologicznej. Udział w konkursie ekologicznym każdego ucznia wykazuje, że ma on aktywne podejście do środowiska, ochrony przyrody rodzimej, chce zdobywać i pogłębiać wiedzę. Nic tak, jak udział w rywalizacji konkursowej nie budzi entuzjazmu i nie wyzwala twórczej energii u dzieci i młodzieży. Z jednej strony konkursy mobilizują uczestników do zwrócenia uwagi na ważne problemy lokalne, a z drugiej dają pole do twórczości i inspiracji działań na rzecz środowiska. Wskazują na to doświadczenia z przeprowadzonych dotychczas edycji konkursów proekologicznych dla placówek oświatowych na terenie Powiatu Limanowskiego.

Konkursy ekologiczne cieszą się wielkim powodzeniem ze względu na atrakcyjną nagrodę, ale i nie tylko. Olbrzymią rolę odgrywa tu przede wszystkim:

- chęć podejmowania działań na rzecz własnego środowiska lokalnego,
- potrzeba prowadzenia obserwacji i doświadczeń w obiektach przyrodniczych
- dążenie do rozwijania twórczości artystycznej dzieci utalentowanych plastycznie,
- chęć pokazania swoich dokonań oraz wymiana doświadczeń co skutecznie integruje placówki oświatowe w podejmowaniu działań na rzecz środowiska oraz dopinguje do coraz lepszej pracy.

Te przyczyny są najcenniejsze, ponieważ prowadzą do skutecznej edukacji ekologicznej, właściwie kształtują świadomość młodego pokolenia. Wymiernym efektem udziału w konkursach są działania wykonane na rzecz lokalnego środowiska, dokonane obserwacje i ich dokumentacja, sadzenie roślin, zmniejszanie ilości odpadów. W Programie 2011 przewidziany jest jeden konkurs nt. wiedzy ekologicznej, pn „II Powiatowy Konkurs Wiedzy o Ochronie Przyrody na terenie Powiatu Limanowskiego” realizowany z LOP od Limanowa oraz Nadleśnictwem Limanowa.

8. Organizowanie warsztatów dla nauczycieli i konferencji dla pracowników samorządowych

W czasie trwania programu będą organizowane szkolenia dla nauczycieli mające na celu pomoc w przygotowaniach ścieżek ekologicznych. Dostarczane będą materiały edukacyjne zawierające aktualne metody segregacji i innowacyjne pomysły w zakresie gospodarki odpadami. Będzie to również okazja do bieżącej wymiany uwag co do programu oraz potrzeb nauczycieli w kwestii edukacji. Za pomocą spotkań będziemy również prosić o kolportaż ulotek i naszych publikacji do miejscowości skąd pochodzą nauczyciele. W ten sposób będziemy starali się dotrzeć do wszystkich miejscowości powiatu limanowskiego. Również na spotkaniach tych będziemy umożliwiać innym stowarzyszeniom dostęp do grona nauczycielskiego.

Planowane konferencje - warsztaty:

- **kwiecień 2012 r.** Spotkanie z nauczycielami powiatu limanowskiego promujące Program edukacji ekologicznej 2012. Rozdanie materiałów edukacyjnych: filmów, broszur, plakatów. Zapoznanie z planowanymi konkursami, akcjami i projektami współpracujących organizacji pożytku publicznego i ekologicznych organizacji pozarządowych.
- **Wrzesień 2012 r.** Spotkanie z nauczycielami z terenu całego Powiatu Limanowskiego będzie miało na celu omówienie strategii tegorocznego „Święta drzewa” oraz wypełnienie ankiet zgłoszeniowych.
- Przez cały rok na bieżąco przeprowadzane będą szkolenia i konferencje przez zainteresowane ekologiczne organizacje pozarządowe.

IV. EFEKTY EKOLOGICZNE I SPOŁECZNE

- Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu limanowskiego,
- Dostrzeganie, opisywanie i wyjaśnianie związków między naturalnymi składnikami środowiska, człowiekiem i jego działalnością,
- Podejmowanie działań ekologicznych w najbliższym otoczeniu i we własnym życiu,
- Umiejętność przestrzegania zasad ładu i porządku w miejscach publicznych,
- Dostrzeganie zagrożeń dla współczesnej cywilizacji wynikających z nieracjonalnego korzystania z zasobów środowiska i z nierównomiernego poziomu życia w różnych regionach świata,
- Podejmowanie racjonalnych działań służących poprawie stanu środowiska w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej,
- Zmniejszenie odpadów niebezpiecznych zwłaszcza baterii na składowiska odpadów komunalnych nie przygotowanych do tego,
- Zwiększenie ilości zadrzewień miejskich.

V. EFEKTY MATERIALNE I SZKOLENIOWE

- Wydanie atlasu roślin w liczbie ok. 1150 egz
- Oznakowanie w terenie ścieżki przyrodniczej 7 sztuk tablic
- Wydanie ulotki „Segregacja” ok. 4 000 egz.
- Przewidywany udział nauczycieli w liczbie 60,
- Przewidywany udział uczniów w liczbie 3 500,
- Strona internetowa – min. 2 500 odwiedzin,
- Posadzenie około 800 drzew,
- Zorganizowanie dwóch konferencji,
- Artykuły w prasie lokalnej.

VI. FINANSOWANIE

Całość programu jest finansowana z budżetu powiatu limanowskiego, części przeznaczony na ochronę środowiska, Dział 900 rozdział 90095 oraz:

- Konkurs wiedzy o ochronie przyrody będzie współfinansowany przez Lasy Państwowe - Nadleśnictwo Limanowa,
- Wydanie atlasu roślin w 70% zostanie pokryty ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego
- Wydanie ulotki oraz oznakowanie powiatowej ścieżki przyrodniczej w 40% zostanie pokryte z WFOŚiGW i Krakowie

HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY

Zadania pn.

„Program edukacji ekologicznej społeczeństwa w Powiecie Limanowskim VII edycja 2012 realizowany przez Powiatowe Centrum Ekologiczne”

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE ZAKRESU RZECZOWEGO	Okres realizacji zadania		Wartość (zł.)		
		Data rozpoczęcia	Data zakończenia	całkowite nakłady brutto	środki własne	środki zewnętrzne
1	2	3	4	5	6	7
1	Oznakowanie części ścieżki przyrodniczo-edukacyjnej „Limanowa-Sałasz-Jaworz” 4300	01.05.2012	30.09.2012	14 000,00	8 400,00	5 600,00
2	Druk ulotki "Segreguj odpady" 2xA4 nakład 4000 szt. 4300	01.05.2012	30.09.2012	2 000,00	1 200,00	800,00
3	Zakup nagród rzeczowych w „III Powiatowym Konkursie Wiedzy o Ochronie Przyrody na Terenie Powiatu Limanowskiego” 4210	01.10.2012	30.11.2012	2 000,00	2 000,00	0,00
4	Wydanie „Atlasu roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych powiatu limanowskiego” przy wykorzystaniu środków Europejskiego Funduszu Rolnego 4309 <i>wcześniej zaakceptowane decyzją Zarządu Powiatu Limanowskiego w dniu 12.01.2011</i>	01.02.2012	30.12.2012	45 000,00	20 000,00	25 000,00
5	Certyfikat „Zielone biuro”	01.03.2012	30.11.2012	5 000,00	5 000,00	0,00
	Razem WFOŚiGW w Krakowie:			16 000,00	9 600,00	6 400,00
	Razem PROW:			45 000,00	20 000,00	25 000,00
	Razem pozostałe:			7 000,00	7 000,00	0,00
	Razem			68 000,00	36 600,00	31 400,00